2 8ste jaargang nr. 2 apr-mei-jun 2010

Meander

natuurpunt Vlaamse Ardennen

Natuur rondom Leie, Schelde en Zwalm

3 Beste natuurvrienden
4 De Europese kanarie
6 Dagboek van een groenling
7 Een Belvalleke
8 Biodiversiteit bij bosrozen
11 Ledenfeest
12 Liefde voor hout én boom op Valentijnsdag
13 Vlinderstudiedag te Mechelen
14 Mini-biodiversiteit
15 Latijn en Grieks
16 Uilenwandelingen
17 Biodiversiteit
18 Licht!
Kalender: uitneembaar katern
20 Milieuverkenning - Natuurverkenning 2030
21 Startactiviteit Deinze *plus* en Gulke Putten
22 De Mediawatcher
23 Paddenstoelenwerkgroep
24 Vissen met zijn allen
26 Bijzondere vogelwaarnemingen
29 Moeilijke winter
30 Het broeikaseffect
31 Proficiat
32 Vlindergids en Soorten tellen
33 Paddenstoel van de maand
34 Broedende kat? en Vogelopvangcentrum
34 Grondwater bedreigd
35 Mileuvergunning geweigerd
35 Dieren onder de wielen en Limoniet

INHOUD

COLOFON

natuurpunt

is een brede beweging waarin duizenden geëngageerde vrijwilligers, in afdelingen en werkgroepen, elk hun verantwoordelijkheid opnemen voor het behoud van de natuur in Vlaanderen. De vereniging wil het beleid en het behoud, de educatie en de studie van de natuur mede vorm geven.
Tel: 015/29.72.20
www.natuurpunt.be

Lidmaatschap
Je wordt lid door 24 EUR te storten op rekening 230-0044233-21 van Natuurpunt, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen, of op rekening 390-0621301-71 van Arsène en Yvette Benoot, Gampelaeredreef 67 te 9800 Deinze, tel. 09/386.38.95; arsene.benoot@skynet.be. Zij verzorgen de **ledenadministratie** van alle afdelingen (zie verder) van Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus* behalve van Zwalmvallei.
Ledenadministratie Zwalmvallei: Bart Magherman, Leonce Roelsstraat 5, 9620 Zottegem, tel. 09/360.09.99, b.magherman@skynet.be.

natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*

http://vlaamseardennenplus.be

Contactpersonen
Regio: Vlaamse Ardennen *plus*
•Guido Tack 0474/90.02.30
guido.tack1@telenet.be
•Peter Breyne 09/384.73.08
peter.breyne@inbo.be
•Website en Flits
dominiek.decleyre@gmail.com
Afdelingen
•*Deinze plus*
Koen Houthoofd 09/328.11.08
koen.houthoofd@ugent.be
•*Oudenaarde*
Jean De Lafonteyne 0495/63.25.91
jean.de.lafonteyne@pandora.be
•*Ronse*
Philippe Moreaux 0476/49.24.61
moreaux.philippe@skynet.be
•*Schelde-Leie*
Geert De Sutter
de.sutter.geert@telenet.be
•*Scheldevallei*
Peter Breyne
peter.breyne@inbo.be
•*Vlaamse Ardennen*
Norbert Desmet 0494/65.33.91
desmetnorbert@hotmail.com
•*Groot Zingem*
Eddy Van Den Abeele 09/384.43.54
ed.vandenabeele@skynet.be
•*Zwalmvallei*
Vincent Decroock
vincent.decroock@fulladsl.be
Kernen
•*Rondom Burreken*
Filip Hebbrecht 055/49.55.63
filip.hebbrecht@pandora.be
•*Werkgroep Bos t'Ename*
Guido Tack 0474/90.02.30
guido.tack1@telenet.be
Werkgroepen
•*Invertebraten (Lampyris)*
Anne Fobert 055/21.01.37
anne.fobert@pandora.be
•*Paddenstoelen*
Eddy Saveyn 09/380.03.00
eddy.saveyn@gmail.com
•*Planten*
Karel De Waele 09/386.45.60
karel.de.waele@skynet.be
•*Vogels*
Paul Vandenbulcke 055/49.60.12
paul@vwg-vlaamseardennenplus.be
•*Zoogdieren*
Paul Van Daele 055/23.92.10
saripaul@skynet.be
Limoniet (natuurstudietijdschrift)
•Geert De Knijf 055/42.16.45
geert.deknijf@inbo.be
Reservaten met projectnummer
Giften voor reservaten zijn fiscaal aftrekbaar vanaf 30 EUR en stort je op rek. nr. 293-0212075-88 van Natuurpunt met vermelding van het projectnummer:
•Algemeen reservatenfonds Vlaamse Ardennen *plus* 6699
•*Bois Joly* 6625
Patrick Alexander
patrick.alexander@scarlet.be
•*Bos t'Ename-Volkegembos* 6121
Guido Tack 0474/90.02.30
guido.tack1@telenet.be
•*Bovenlopen Zwalm* 6142
Heidi Demolder 055/42.16.45
heidi.demolder@inbo.be
•*Burreken* 6602
Dirk Van Den Berghe
dirkvandenberghe.z@skynet.be
•*Dikkelvenne*
Jacques Vanheuverswyn 09/324.09.42
jacques.vanheuverswyn@pandora.be
•*Feelbos-Kalkoven* 6185
Lucien Vanden Daele 055/38.70.54
•*Grootmeers* 6650
André Vandecapelle 0498/45.93.42
andre.vandecapelle@skynet.be
•*Heurnemeersen* 6063
Gerard Mornie
gerard.mornie@pandora.be
•*Kordaelbos* 6605
Lieven Kinds 09/383.71.39
lieven.kinds@scarlet.be
•*Langemeersen* 6076
Alexander Van Braeckel 0473/854562
alexander.tine@telenet.be
•*Leiemeersen van Astene en Bachte* 6109
Koen Houthoofd 09/328.11.08
koen.houthoofd@ugent.be
•*Maarkebeekvallei* 6670
Johan Cosijn 055/30.98.10
johan.cosijn@telenet.be
•*Middenloop Zwalm* 6160
Ward Verhaeghe 0476/60.02.15
wardverhaeghe@yahoo.com
•*Munkbosbeekvallei* 6151
Laurent Flostroy 0498/67.71.09
laurent.flostroy@pandora.be
•*Nukerkebos-Bosheide* 6641
Guy Cammaert
karien.maes@pandora.be
•*Paddenbroek*
Thijs Lietaer 0473/58.17.14
thijs.lietaer@telenet.be
•*Parkbos-Uilenbroek* 6136
Herman Haustraete 09/360.72.11
herman_haustraete@hotmail.com
•*Perlinkbeekvallei* 6204
Gert Govaerts 09/324.50.51
gert.govaerts@telenet.be
•*Pyreneeën-Tombele* 6667
Philippe Moreaux 0476/49.24.61
moreaux.philippe@skynet.be
•*Rooigembeekvallei* 6669
Gunther Groenez 0486/16.74.30
gunther.groenez@pandora.be
•*Vuilbroek* 6126
Eddy Saveyn 09/380.03.00
eddy.saveyn@gmail.com
•*Wijmier* 6141
Johan Cosijn 055/30.98.10
johan.cosijn@telenet.be
•*Vallei van de Zeverenbeek* 6082
Rik Desmet 09/386.46.63
desmet.rik@scarlet.be

Meander
is het driemaandelijks regionale tijdschrift voor leden uit de regio Vlaamse Ardennen *plus*. Natuurpunt-leden die wonen buiten de regio kunnen Meander ontvangen mits een jaarlijkse bijdrage van 7,5 EUR aan onze ledenadministratie.
Redactie
•Jo Buysse 09/385.52.89
jozef.buysse@scarlet.be
•Johan Cosijn 055/30.98.10
johan.cosijn@telenet.be
•Norbert Desmet 0494/65.33.91
desmetnorbert@hotmail.com
•Rik Desmet 09/386.46.63
desmet.rik@scarlet.be
•Philip Vergeylen 09/361.26.80
philip.vergeylen@skynet.be
Kalenderverantwoordelijke
Filip Keirse 055/38.78.83
filip.keirse@skynet.be
Werkten ook mee aan dit nr:
Yves Adams, Arsène Benoot, Peter Breyne, Tom Buysse, Gilbert De Ghesquière, Emiel De Jaeger, Geert De Soete, Geert De Sutter, Jan François, Marie-Christine Gottigny, Bart Heirweg, Koen Houthoofd, Gertjan Keirse, Luc Menschaert, Yvette Moerman, Gerard Mornie, Isabel Niemegeers, Eddy Saveyn, Ive Steyaert, Eric Van Colenberghe, Paul Vandenbulcke, Lucien Van Den Daele, Kristine Vander Mijnsbrugge, Hugo Verschelden, Eddy Vervynck.
Kaftfoto: Het Muziekbos in de lente door Geert De Soete
Lay-out: Jo Buysse
Oplage: 2450
Druk: Drukkerij 'Druk in de Weer', Gent. Papier: Cyclusprint 90 g 100 % kringloop. Gedrukt met plantaardige inkten en oplosmiddelen.

Teksten voor de Meander van januari, april, juli en oktober moeten de redactie bereiken vóór respectievelijk 10 december, 10 maart, 10 juni en 10 september.

Beste natuurvrienden

2010, het jaar van de biodiversiteit

Peter Breyne

Je zal er niet naast kunnen zien. Veel activiteiten en communicatie zullen een jaar lang in het teken staan van de biodiversiteit. Ik moet jullie, natuurliefhebbers, allicht niet overtuigen van het belang van biodiversiteit en het behoud ervan. Maar wat is biodiversiteit? Sta me toe om eventjes de wetenschapper in mij aan het woord te laten.

Veelal wordt biodiversiteit omschreven als het geheel aan soorten en ecosystemen waarbij soorten de belangrijkste graadmeter zijn. Soorten zijn gebonden aan habitats en ecosystemen en om deze te vrijwaren en te beschermen, leggen we reservaten aan waar soorten goed of voldoende kunnen gedijen. Elk reservaat of ecosysteem herbergt zijn eigen flora en fauna. We beheren onze reservaten en zien dat het goed gaat (of niet). Maar, een ecosysteem is uiteraard groter dan een reservaat. En een soort beperkt zich niet tot een reservaat. Bovendien onderscheiden we binnen een soort populaties en groepen die er op het eerste zicht wel identiek uit zien maar is dit wel zo?

Biodiversiteit is het geheel van soorten en ecosystemen?

Dit is uiteraard correct, maar het is slechts het topje van de ijsberg, enkel het zichtbare deel. Het grootste deel van de biodiversiteit is onzichtbaar en wordt veelal over het hoofd gezien. Biodiversiteit is namelijk onderverdeeld in drie niveaus: ecosystemen, soorten en genetische diversiteit (zie figuur). Ecosystemen en soorten komen volop in de kijker, maar de laatste component is het minst gekend en wordt veelal genegeerd; nochtans is genetische variatie het meest essentiële onderdeel van biodiversiteit.

Jawel, de genen, het DNA, het genoom of hoe je het ook wilt noemen, bepalen de leefbaarheid en gezondheid van een populatie of een soort. Het is daarom cruciaal dat genetische aspecten worden opgenomen in het natuurbehoud, -beheer en -beleid.

Waarom is dit zo? Genen zijn in verschillende vormen aanwezig binnen en tussen populaties en zorgen zo voor genetische variatie. Dit genetisch reservoir is van belang om het hoofd te kunnen bieden aan wisselende omgevingsfactoren, vervuiling, ziektes, klimaatsveranderingen enzovoort. Om de variatie voldoende hoog te houden, is frequente uitwisseling van genetisch materiaal tussen (deel)populaties noodzakelijk. En hier wringt het schoentje. In Vlaanderen is de natuur zo versnipperd en zijn de overblijvende, geschikte biotopen voor veel soorten zo klein dat er problemen ontstaan. Habitatfragmentatie en isolatie leiden tot kleine populaties en een gebrek aan genenuitwisseling. Dit heeft een verhoogde graad van inteelt tot gevolg en een verlies aan genetische variatie. Finaal komt daarbij de levensvatbaarheid van de populatie in het gedrang en zal ze verdwijnen. Anderzijds kan onvoldoende genenuitwisseling resulteren in differentiatie waardoor geïsoleerde populaties verschillende morfologische kenmerken gaan vertonen.

Op bladzijde 8 en volgende in dit nummer kan je een voorbeeld lezen van hoe we genetische variatie in kaart brengen en trachten te koppelen aan morfologische verschillen. Maar bedenk alvast tijdens een wandeling of excursie dat elk plantje of diertje dat je tegenkomt genetisch uniek is en dat een populatie van een soort in de Vlaamse Ardennen sterk verschillend kan zijn van een populatie een paar tientallen kilometer verderop of in een andere regio, ook al zie je het niet. Als natuurliefhebber kan je enthousiast zijn als ergens een nieuwe soort opduikt en zich vestigt maar als de populatie te klein blijft, heeft ze op termijn geen schijn van kans. Natuurbeheerders en conservators mogen dus niet alleen oog hebben voor hun 'eigen' reservaat, ze moeten ook aandacht schenken aan ontsnipperingsmaatregelen zodat geïsoleerde populaties op natuurlijke wijze terug in contact kunnen komen met elkaar.

http://www.biodiversitybc.org/assets/Taking~Natures~Pulse/figure-2.png

De Europese kanarie

Luc Menschaert

Komen en gaan

Hoge zitposten van waaruit hij zijn opgewekte liedje kan afraffelen, dichte coniferenbosjes om zijn nestkommetje in te verbergen en open terrein waarin hij op zoek kan naar afgevallen onkruidzaden, meer verlangt de Europese kanarie niet. Dan moet dit gezellige vinkje toch een zeer algemeen vogeltje zijn? Helemaal niet, deze kanarie is van oorsprong een mediterrane soort en heeft een hekel aan nat en kil weer. Wat niet heeft belet dat hij in de loop van de 19de eeuw tekenen van expansiegedrag begon te vertonen. De opmars verliep via de Rijn in het westen en via de Donau in het oosten. Latere kolonisatiepogingen hebben de kanaries noordwaarts gestuwd. Waarnemingen in België wezen al vanaf 1850 in de richting van broedende exemplaren en rond 1900 was de Europese kanarie al hier en daar in Wallonië ingeburgerd. De eerste gegevens uit Vlaanderen komen uit de jaren '20. In 1922 werd een eerste Nederlandse broedgeval in het zuiden van Limburg vastgesteld. De Europese kanarie heeft nadien de boorden van de Oostzee bereikt en nestelt nu zelfs, al is het sporadisch, in het zuiden van Zweden. Er is dus wel degelijk forse gebiedswinst geboekt. Maar betekent dit dat de Europese kanarie zich binnen de grenzen van het veroverde gebied overal gesetteld heeft? In geen geval, het verhaal van de kanaries is een zodanige puzzel van lokale ups en downs, dat een fatsoenlijke analyse van het geheel een hele onderneming is.

Vakantievogel

De kans dat men bij ons getrakteerd wordt op het deuntje van de Europese kanarie als men 's morgens het huis verlaat is miniem. Wel is deze vinkachtige - de kleinste Europese vink!- een echt vakantievogeltje. Neem nu Frankrijk. Als men op reis naar het zuiden eenmaal Parijs is gepasseerd, komt de Europese kanarie spontaan in beeld. Net heeft men op zoek naar een verfrissing of een hotel de deur van de auto achter zich dichtgeslagen, of daar is zijn intrigerende wijsje al te horen. Het lijkt wat op de zang van de Grauwe gors, sommigen horen er een op hol geslagen Heggenmus in. Ook de beroemde Thijsse ('Het Vogeljaar') heeft er in Wenen staan naar luisteren. Het liedje deed hem denken aan 'glasscherven, waarin geroerd wordt met een ijzeren staaf'. De zanger, een geelgroen vogeltje met hier en daar wat streepjes en een opvallend kort bekje, laat het horen vanuit de top van een conifeer, wisselt al vlug die zangpost in voor een antenne of een telefoondraad, en haspelt al maar door zijn hoge en schril klinkende liedje af, in één adem en razend snel, alsof de melodie hem zelf op de zenuwen

...laat het liedje horen vanuit de top van een conifeer...
foto: Gilbert De Ghesquière

werkt. Tijdens het zingen laten de kanariemannetjes hun vleugels wat zakken en pronken zo met hun mooie gele stuitveren in de hoop dat de wijfjes toekijken. Hier, diep in Frankrijk, zien we goed in welke omgeving de Europese kanarie zich thuis voelt: grote tuinen in dorpskernen, stadsparken, lanen met bomen, boomgaarden, boomkwekerijen, groene buitenwijken, allemaal terreinen waar ook Putters graag vertoeven. Een echt algemene verschijning in het dorpsbeeld wordt de Europese kanarie pas als de Middellandse Zee in zicht komt. Hier bewoont hij ook natuurlijk terrein: zonnige bosranden, open plekken in bossen en luchtige naaldbospercelen in een voor de rest open landschap. Met zijn meer dan 5 miljoen broedparen voert Spanje de Europese aanwezigheidslijst aan.

Grillige broedvogel

Tijdens de inventarisatie van 1998 tot 2000 werd de Nederlandse populatie op 400 tot 450 broedparen geraamd. 85 % van de kanaries hield zich op in Nederlands-Limburg, met Maastricht en Valkenburg, vanouds twee carnavalsteden, als bolwerken. De Europese kanarie, een vogeltje dat er eeuwig goedgemutst uitziet en klinkt, past perfect in die context. In Vlaanderen kwam de inventarisatie van 2000 tot 2002 uit op 150 à 250 broedparen. Dat is wat meer dan in de jaren '70. In kerngebieden uit de jaren '70 en '80 in het Gentse en rond Brussel, Leuven en Brugge zijn de kanaries intussen verdwenen. Al een poosje worden nu ook

...de kleinste Europese vink!- een echt vakantievogeltje...
foto: Gerard Mornie

in Vlaanderen, net als in Nederland, de meeste territoria opgetekend in Limburg, dat goed is voor de helft van de totale populatie. Verder zaten er nog een aantal solitaire paartjes in het Hageland in de buurt van Diest en Aarschot en aan de kust (Knokke-Heist en De Panne). De Atlas van de broedvogels van Wallonië (2001-2005) moet nog verschijnen, maar het voorlopige verspreidingskaartje van de Europese kanarie voorspelt niet veel goeds. Hij blijft er een dun gezaaid beestje.

Ook Oudenaarde werd in de jaren '70 tijdelijk door Europese kanaries ingepalmd. In 1977 waren in en rond het centrum zelfs 4 zingende mannetjes te horen. Voeg daar het tiental paartjes Putters aan toe dat er in parken en tuinen kwetterde en de gelijkenis, op vogelkundig vlak althans, met een zuiders stadje was niet zo vergezocht. De laatste melding van een zingende Europese kanarie kwam uit 1983. Daarna was het voor de kanaries in Oudenaarde bekeken. De Putter wist zich wel te handhaven, maar heeft sindsdien toch ook terrein verloren. Maar waarom de kanaries precies Oudenaarde als woonplaats hadden uitgekozen en niet Ronse of Kortrijk met zijn vele villatuinen, daar kunnen we alleen maar naar raden. In de omgeving van Gent viel Merelbeke in de smaak van de kanaries. Al in 1952 waren er 6 paartjes aanwezig. Ook in andere gemeenten (Zwijnaarde, Melle, Lochristi) werden broedgevallen opgetekend. In de jaren '70 was Merelbeke opnieuw van de partij met 9 koppels in 1975 en liefst 20 in 1976.

De inventarisatie ligt nu enkele jaren achter de rug. Veel beweging lijkt er in de situatie van de Europese kanarie in Vlaanderen niet te bespeuren. De ingezonden waarnemingen op waarnemingen.be geven een idee van de huidige toestand. Het volstaat de waarnemingen van 15 april tot 15 augustus op te tellen (de Europese kanarie broedt tweemaal in het jaar!). Van 2005 tot 2009 zijn er dat 217, waarvan 46 in Vlaanderen en 171 in Wallonië. In Vlaanderen ging Limburg met 22 stuks lopen, de rest was verdeeld over de vier overige provincies.
De Nederlandse natuurliefhebbers kunnen hun waarnemingen kwijt op waarnemingen.nl. Daar treedt de concentratie van Europese kanaries in Nederlands-Limburg nog duidelijker op de voorgrond dan in Vlaanderen. De maand mei bijvoorbeeld levert voor hun provincie Limburg liefst 142 gevallen op, tegen 26 in de rest van het land.

Opwarming

De Europese kanarie rukt nu bijna twee eeuwen lang met wisselend succes op vanuit het Middellandse Zeegebied. De verleiding is groot om die kanarie tot symboolsoort van de opwarming te bombarderen. Voorlopig is van enige link met de opwarming geen sprake, aldus de European Bird Census Council, die de aantalsevolutie van de Europese vogels opvolgt. Sinds 1982 (basis 100 %) is de populatie van de Europese kanarie in haar geheel eerst fors

gestegen naar 130 % in 1985. Daarna heeft een constante daling plaatsgevonden naar 80 % in 1993 en zelfs 60 % in 2007. Sinds de tellingen zijn aangevat werden de zomers warmer, met 2003 en 2006 als memorabele uitschieters, en kwam de opwarming volop in de aandacht. Als reden voor de expansie vanaf de 19de eeuw wijst de EBCC op de mogelijkheid dat de kanaries in het zuiden toen nieuwe terreinen gingen benutten in de bebouwde omgeving. Dat zou tot een overbevolking hebben geleid, die tot gevolg had dat de vogels begonnen uit te zwermen. In het zuiden nestelen er nu trouwens beduidend meer kanaries in artificiële terreinen dan in de oorspronkelijke, natuurlijke habitats. Europese kanaries die in het noorden zijn opgegroeid, gaan nog altijd in Zuid-Europa overwinteren. Op de keper beschouwd kan de toekomst van de Europese kanarie finaal toch nog door de opwarming worden bepaald. Hun lot hangt dan af van wat de komende zomers qua weersomstandigheden zullen brengen. Warme zomers met overvloedig veel zon spelen de Europese kanarie, als mediterrane soort, in de kaart. In dat geval is de kans groot dat hij zich samen met de Putter, die identieke terreinen bewoont, blijvend zal waarmaken als algemeen vinkje in steden en dorpen. Staat er meer zomerse neerslag op het programma, dan wordt het wellicht niets met de kanaries. Of handhaven ze hun grillige broedpatronen.

Voor echte vogelliefhebbers is het idee misschien een gruwel, maar we hebben weinig vat op de toekomst van de Europese kanarie. Plannen om de kanaries een handje te helpen zijn er niet en hebben trouwens weinig zin. Wat voor het voortbestaan van de soort in West-Europa van belang is, namelijk te kunnen beschikken over coniferen, onkruidzaden en hoge zitposten, is voor de kanaries ongeacht het klimaatscenario in elke stad en in elk dorp aanwezig. De Europese kanarie zal het dus zelf moeten uitzoeken.

Dagboek van een groenling

Hugo Verschelden / IWG Lampyris

Op pad in het plantenrijk

Al ben ik nu toch al een paar jaar op stap in 't groen, ik ben spijtig genoeg nog steeds een leek in het benoemen van de planten. Daar alles in de natuur in elkaar past, is het geregeld noodzakelijk om de samenhang tussen dieren en planten te kennen. Enige plantenkennis is dus onontbeerlijk als je insecten bestudeert. Veel van die beestjes hebben zo hun voorkeurplanten en wil je ze vinden, dan moet je uiteraard ook hun waardplanten kennen. Wat ben je er bijvoorbeeld mee als je de rups van een Sleedoornpage zoekt terwijl je geen idee hebt hoe de Sleedoorn eruitziet. "Je kan dan lang zoeken, beste vriend!"

Het wordt dus hoog tijd dat ik de namen van de plantjes aanleer. Het is trouwens ook de eerste vereiste om met anderen over onze flora te kunnen communiceren of om er meer kennis bij te vergaren. Bovendien is het niet aangenaam om tijdens een excursie telkens weer bij de specialisten te moeten informeren wat er groeit en bloeit. Zeker als je herhaaldelijk naar de naam van een plant moet vragen, dan wordt dat zelfs voor een beginner beschamend. Neen, ik wil nooit meer met rode wangen en schuin afhangend hoofd op excursie. Het wordt dus tijd om te studeren en de kille winterdagen waarbij de natuur in een zorgeloze slaap ligt, zijn hiervoor uitstekend geschikt. Dus waarom aarzel ik nog?

Het is de index van de flora die me onzeker maakt en aan het twijfelen zet. Tweeduizend vierhonderd soorten worden er vermeld. Als je dus ziet hoeveel plantjes er in dat rijtje staan te wachten, gaat iemand zoals ik al gauw de moed verliezen. Mijn grijze geheugen is trouwens met de jaren als een oud spinnenweb geworden. Een web dat steeds meer gaten ging vertonen. Je begrijpt dat het een hele klus wordt om de vele namen in mijn grijze cellen te vangen en te stockeren. Ik zal wel nooit de kennis van de grote kenners, zoals Karel (zie vorige Meander), evenaren, maar daar lig ik niet wakker van. Ik ben al

tevreden als ik figuurlijk tot die mannen hun knieën reik en het plantenrijk van op die hoogte toch een beetje kan overzien. Mijn besluit staat dus vast: "Ik begin eraan".

Blijft echter de vraag: "Hoe pak ik het aan?". Ik heb ondertussen al een stapeltje boeken vergaard

... althans met plantjes die witte bloemen dragen
foto: Johan Cosijn

en het internet kan me ook wel ondersteunen. Verder is praktijkervaring normaal gezien ook wel een goede leermeester maar de winter is nu niet het beste seizoen om de plantjes in levende lijve te bestuderen. Er rest me dus weinig meer dan de 'droge' studie. De raad van mijn vader in dergelijke situaties indachtig, besluit ik de olifant in stukjes te snijden om hem dan in hapklare brokjes op te eten. (Vergeef me deze beeldspraak). Het komt er gewoon op neer dat ik het plantenrijk naar eigen behoefte ga indelen en naar eigen vermogen ga verwerken. Met mijn visueel geheugen en mijn kleurgevoeligheid besluit ik het plantenrijk volgens bloemkleur in te delen. Vertrekkend van de bloem zal ik later in het veld dan ook naar de rest van de plant kijken zodat ik geleidelijk mijn kennis kan verruimen en nog later dien ik dan niet meer op bloeitijd te wachten om de plant op naam te brengen. "Dat moet me lukken."

Ik hoef ook niet onmiddellijk begrippen zoals, cymeus, fertiel, heterostylie, pappus, bulbil, cleistogaam en de vele andere termen die je nodig hebt om exact te determineren, aan te leren. Dat kan nog altijd. De determinatiesleutels hang ik dus ook nog een tijdwijl aan de haak. De echte plantenkenners zullen bij het lezen van deze uiteraard hun neus ophalen en beweren dat mijn studiemethode weinig wetenschappelijk is. Geen nood, ik geef dat gewillig en zonder enige schroom toe. Het is inderdaad niet academisch. Honderd procent exact zal mijn determinatie in het veld dus wel niet zijn. Maar voor mij geen probleem. Ik ga er nu ook niet direct een wetenschappelijk artikel over publiceren. Voorlopig ben ik met een rudimentair inzicht tevreden. "Ik begin er dus aan en we zien wel waar we uitkomen!"

8 Januari 2010. Ik ben er uiteindelijk dan toch aan begonnen. Althans met de plantjes die witte bloemen dragen. De meest courant voorkomende bekijk en benoem ik nu elke dag opnieuw. Ik overloop de afbeeldingen meermaals daags en probeer blindelings hun naam in mijn geheugen te planten. Zo doende, lijkt het wel alsof ik als een kind de wereld leer kennen. Ik laat de assimilatie haar werk doen. Ik beperk me voorlopig tot de witte bloemen en ga daarmee door tot ik die planten op het zicht herken. Daarna volgt de rest van het kleurenpalet wel. Kleur per kleur. Toegegeven, het gaat moeizaam, maar met de jaren kreeg ik ook geduld. En: "Een olifant eet je immers toch in hapklare stukjes!" ☺.
Nu nog even wachten tot de eerste Sneeuwklokjes verschijnen.

Een Belvalleke

Vorig jaar werd mede door de inbreng van Natuurpunt het 203 ha groot reservaat Belval in de Argonne (Frankrijk) aangekocht.

Ter gelegenheid van deze aankoop werd het bier 'Belval' ontwikkeld, een 100 % biologisch bier met respect voor natuur en milieu. Het is een bier met laag alcoholpercentage op basis van gerst en tarwe met nagisting op de fles. De verkoop van dit bier draagt bij tot het realiseren van deze, voor de natuur in de Argonne zeer belangrijke, aankoop.
Te verkrijgen bij de conservator, Rik Desmet, desmet.rik@scarlet.be; tel: 09/386.46.63.

Biodiversiteit bij bosrozen: morfologische verscheidenheid en genetische variatie wijzen op een unieke populatie in de Vlaamse Ardennen

Peter Breyne en Kristine Vander Mijnsbrugge

Iedereen heeft wel een rozelaar in zijn tuin staan. Allicht is het een veredeld exemplaar. Is het toch een wilde, inheemse soort, hoe weet je dan welke soort het exact is? Onder de plantenkenners zijn er slechts weinig specialisten die deze wilde planten exact kunnen omschrijven. Het is dan ook een complexe groep van soorten waarvan velen met elkaar kunnen kruisen en fertiele nakomelingen voortbrengen, waardoor er heel wat vormvariaties terug te vinden zijn tussen de beschreven soorten.

Fig. 1. Witte bloemen sieren de bosroos

De meeste inheemse rozensoorten behoren tot de grote hondsrozengroep, een zeer uitgebreide groep die tot overmaat van ramp niet genetisch koosjer is en het ons genetici erg lastig maakt. Daarom laten we die groep links liggen en concentreren we ons op de bosroos. Samen met duinroosje vervolledigt deze soort de inheemse vertegenwoordiging van het geslacht Rosa in Vlaanderen. Bosroos is de enige inheemse wilde rozensoort die een normale chromosoomsamenstelling heeft waarbij de chromosomen als paren aanwezig zijn, één van de vaderplant en één van de moederplant, m.a.w., de enige diploïde soort.

Hoe bosroos herkennen en waar te vinden?

Bosroos is de enige inheemse wilde roos die de neiging vertoont tot klimmen. De plant vormt lange, ranke stengels met een typische donkergroene kleur, die over de bodem kruipen en kunnen wortelen. Indien een struik of boom of een andere constructie aanwezig is, groeit ze naar boven. Bosroos heeft altijd witte bloemen (Fig. 1) in tegenstelling tot andere wilde rozensoorten die ook een licht- of donkerroze bloemkleur kunnen vertonen.

Het blad kent een accoladevormige betanding (Fig. 2), daar waar de andere inheemse wilde rozen meer het zaagtandtype vertonen.

Fig. 2. Typische accoladevormige betanding van een bosroosbladrand (links) in vergelijking met de zaagtanden van een hondsroos (rechts)

De bottel is een schijnvrucht. Het is de bloembodem die uitgroeit tot een urne waarbij binnenin verschillende zaadjes rijpen, elk met een stijl die gezamenlijk via een kleine opening bovenop de bottel, het orificium of de stijlopening, naar buiten komen (Fig. 3).

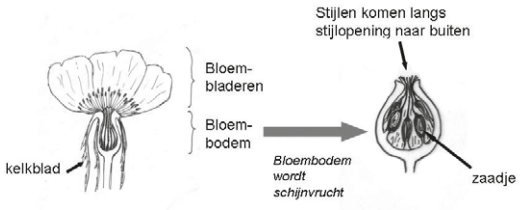

Fig. 3. Hoe een bottel ontstaat bij rozen.

Bij de bosroos zijn deze stijlen met elkaar vergroeid zodat ze als een zuiltje langs het orificium naar buiten treden (Fig. 4).

Het lijkt alsof er een klein steeltje bovenop de bottel staat. Het breekt wel makkelijk af zodat dit kenmerk niet altijd op alle bottels zichtbaar is.

Nu we de bosroos kunnen identificeren, kunnen we er naar op zoek gaan. De inventaris naar autochtone bomen en struiken in Vlaanderen geeft alvast een mooi beeld van de verspreiding van bosroos in Vlaanderen. In onze streek komt de soort voor

Fig. 4. Bottels van bosrozen met een de tot een zuiltje vergroeide stijlen als een steeltje bovenop de bottel

in West-Vlaams Heuvelland (WVH) en Vlaamse Ardennen (VA) (Fig. 5).

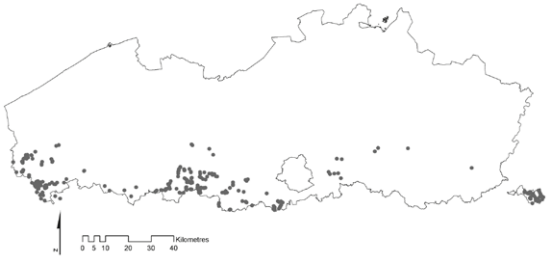

Fig. 5. Verspreiding van Bosroos in Vlaanderen. De punten duiden geïnventariseerde locaties aan, maar zeggen niets over het aantal planten dat ter plekke groeien.

Bosroos houdt van voedselrijkere bodemtypes. En zoals de naam het zegt, vinden we de soort in en rond bossen, en dan vooral in de bosranden en houtkanten, of op plekken waar het bos verdwenen is. Om vlot te bloeien en zaad te vormen heeft de soort voldoende licht nodig. Onder een gesloten kronendek komt bosroos in de verdrukking.

Diversiteit op kleine schaal

In het kader van een Vlaams project, gefinancierd door het Agentschap Natuur en Bos, bestudeerde het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek de uiterlijke kenmerken van een reeks bosrozen die we bemonsterden in twee populaties in West-Vlaams Heuvelland (Helleketelbos en Galgebossen) en in één populatie in de Vlaamse Ardennen (Hayesbos te Brakel). Iets wat de inventariseerders reeds hadden opgemerkt in het veld bleek na grondige studie ook te kloppen: de rozen in West-Vlaams Heuvelland hebben de neiging wat forser uit te groeien dan de rozen in de Vlaamse Ardennen. De deelblaadjes van het rozenblad in de Vlaamse Ardennen zijn gemiddeld gezien minder breed doch even lang of langer, waardoor ze een eerder slankere vorm vertonen. Ook de bottels verschillen soms sterk in grootte (Fig. 6).

Fig. 6. Twee extremen: kleine bottels in de Vlaamse Ardennen ten opzicht van grote bottels in West-Vlaams Heuvelland

De populaties waarvan we de uiterlijke kenmerken bekeken, werden ook genetisch onderzocht. Het DNA van de planten werd geïsoleerd en in stukjes geknipt. Via allerlei kunstgrepen werd een gedeelte van deze stukjes zichtbaar gemaakt in de vorm van bandjes. Zo verkregen we voor elke plant een uniek bandenpatroon of genetische vingerafdruk. Door deze vingerafdrukken van de verschillende planten met elkaar te vergelijken konden we achterhalen

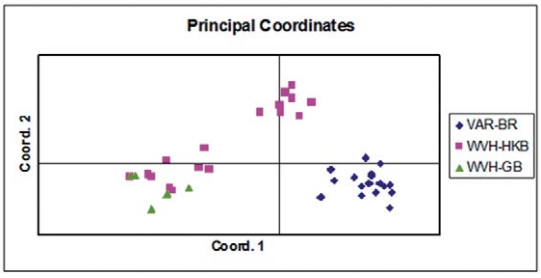

Fig. 7 Verwantschapsanalyse op basis van genetische vingerafdrukken van bosrozen in de Vlaamse Ardennen (VAR-BR) en West-Vlaams Heuvelland (Helleketelbos: WVH-HKB en Galgebossen: WVH-GB). Er kunnen duidelijk drie groepen onderscheiden worden

hoe verwant ze met elkaar zijn. Daaruit bleek dat de bosrozen in Brakel sterk verschillen van de planten in West-Vlaams Heuvelland (Fig. 7).

Binnen Heuvelland kan je nog twee groepen onderscheiden. De ene groep bevat de planten van de Galgebossen (GB) en een gedeelte van de planten van Helleketelbos (HKB). De andere bestaat uit de rest van Helleketelbos. Een opmerkelijk resultaat! Het is uiterst zelden dat er zo'n duidelijke genetische verschillen worden gezien tussen (deel)populaties van dezelfde soort in twee regio's die relatief gezien heel dicht bij elkaar liggen.

Hoe verklaren we dit?

Hoe kan het dat (deel)populaties van planten die tot dezelfde soort behoren en dicht bijeen voorkomen, toch zo sterk genetisch en morfologisch van elkaar verschillen? We hebben enkele mogelijke verklaringen.

Bosrozen zijn insectbestuivers. In vergelijking met wind kunnen insecten het stuifmeel veel minder ver transporteren. Populaties moeten dus dichter bij elkaar staan om stuifmeel en genetische informatie met elkaar uit te wisselen. Populaties die geïsoleerd raken en niet voldoende met elkaar kunnen communiceren, zowel via pollen als zaad, kunnen van elkaar gaan afwijken. Habitatfragmentatie en –destructie werkt isolatie in de hand. En dat er in Vlaanderen veel bos en houtkanten verdwenen zijn de laatste eeuwen, is genoegzaam bekend.

Een andere hypothese draait rond hybridisatie. Bosrozen kunnen kruisen met andere rozensoorten. De kruising tussen bosroos en hondsroos is beschreven als *Rosa x irregularis*. Hoewel uiterst zeldzaam en heel moeilijk te determineren, werd deze kruising in de inventaris naar autochtone bomen en struiken waargenomen, zowel in de Vlaamse Ardennen als in West-Vlaams Heuvelland. Het is mogelijk dat een of enkele *R. x irregularis* planten terugkruisten met de bosroosouder en dit gedurende vele generaties, zodat er op termijn een bosroospopulatie ontstaan is die vooral kenmerken van een echte bosroos vertoont, maar die toch lichtjes afwijkt in de richting van hondsrozen. Doordat de bosrozen in West-Vlaams Heuvelland iets forser zijn, en hondsroos in het algemeen een stevigere en forsere plant is dan bosroos, zou dit een mogelijke verklaring kunnen zijn. Binnen de rozenfamilie (Rosaceae) zijn er meerdere voorbeelden gekend van geslachten en soorten die evolutionair jong zijn en nog in volle 'ontwikkeling'.

Een derde mogelijke verklaring is puur genetisch. Binnen de Rosaceae hebben veel soorten een systeem ontwikkeld waarbij een potentiële vader niet elk vrouwtje (elke moederplant) kan bestuiven. In wetenschappelijk jargon: genotypische incompatibiliteit. Een complex fenomeen, maar in praktijk betekent het dat de planten van de verschillende (deel)populaties in WVH en VAR elkaar niet zouden kunnen bevruchten. Door dit gebrek aan uitwisseling van genetisch materiaal zouden de verschillende (deel)populaties onderling zijn gaan afwijken.

In praktijk: scheiden of verweven?

Genetische verscheidenheid is een belangrijk onderdeel van de biodiversiteit en wordt als dusdanig erkend in de biodiversiteitsconventie van Rio. Werken op het niveau van soorten en ecosystemen is een heel zichtbare en aaibare vorm van biodiversiteitsbehoud; het begrip genetische diversiteit daarentegen is voor veel mensen zeer abstract en daarom ook moeilijker vatbaar. Je kan het immers niet zien of aanraken. Toch moet genetische diversiteit als een volwaardige component van de biodiversiteit gezien worden en als dusdanig gevrijwaard worden. Met bosroos hebben we een voorbeeld waarbij we diversiteit niet enkel op DNA-niveau waarnemen (aan de 'binnenkant'), maar ook aan de uiterlijke kenmerken (aan de 'buitenkant'). Moeten we deze verschillende (deel)populaties nu gescheiden houden of met elkaar in contact brengen? Uit de genetische analyse weten we dat

we met drie afzonderlijke genenbronnen te maken hebben. De lokale populaties die we onderzochten bevatten wel een hoge 'interne' diversiteit. Er is dus zeker geen sprake van inteelt (in geval van inteelt kan je menging met afwijkend genetisch materiaal wel overwegen). In het algemeen kan je bij menging van populaties die genetisch van elkaar verschillen (en geen inteelt vertonen) diversiteit verliezen. Als dit leidt tot verlies aan vitaliteit in de populatie spreekt men van uitteeltdepressie. Genetische diversiteit kan je dus niet simpelweg optellen. Dominante kenmerken van de ene populatie kunnen bijvoorbeeld minder dominante kenmerken van de andere wegconcurreren. Als echter enkel incompatibiliteit aan de basis ligt van de differentiatie kunnen we de verschillende populaties gerust mengen of verweven, elkaar bevruchten lukt toch niet.

Geen eenvoudige zaak dus en geen kant-en-klare oplossing. De afzonderlijke (deel)populaties of genenbronnen gescheiden in stand houden en koesteren, lijkt voorlopig de beste optie.

Foto's: Kristine Vander Mijnsbrugge.

Peter Breyne en Kristine Vander Mijnsbrugge zijn onderzoekers aan het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek.

Ledenfeest

Feesten is goed voor de gezondheid, zeker weten. Of toch bijna altijd, afhankelijk van de drank natuurlijk maar hebben we daar geen gematigde traditie in? Voor de goede verstandhouding in de groep Natuurpunt is zo'n feest zonder twijfel goed.

Gezellig tafelen *foto: Norbert Desmet*

64 deelnemers op het ledenfeest van de afdelingen Schelde-Leie, Scheldevallei en Vlaamse Ardennen zijn daar de getuigen van. De werkgroep rond de Maarkebeekvallei liet niets onverlet om er een prachtig geslaagde avond van te maken. De parochiezaal van Etikhove was mooi ingericht, perfect geschikt om de quiz vlot te laten verlopen. Aan de bar een vlotte ploeg en voor het aperitief bijgestaan door Karel De Waele. De paella was royaal, zeer 'royale' zelfs zoals aangekondigd, lekker en ruim bemeten.

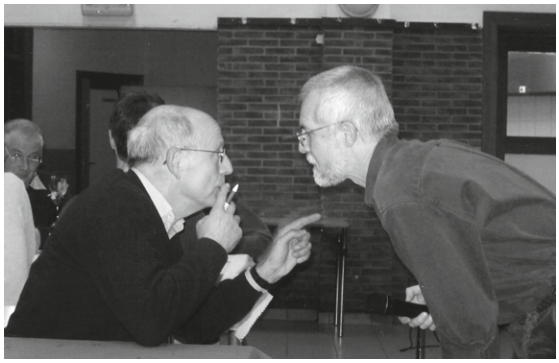

De quizleiders in overleg *foto: Norbert Desmet*

En dan de quiz, zeer goed voorbereid en gebracht door Luc Menschaert en Michel Van Der Vennet. Een nieuwe formule met direct gekend resultaat in vier schuifjes deed waarempel de spanning stijgen tussen de groepjes van vier spelers onder de ludieke schuilnamen van o.a. waterkiekens en krullekoppen. Ook de vragen rond natuur waren pittig, dikwijls in erg ruime zin, zodat iedereen kon meedoen. Olifanten in China? ja dat bestaat duidelijk… Er was veel voorbereidingswerk gedaan. De sfeer was prima met een erg verscheiden publiek: naast de getrouwen was er een sterke delegatie van de nieuwe afdeling Deinze *plus*, enkele Maarkedallers die al heel lang lid zijn (45 jaar) en voor het eerst naar het ledenfeest kwamen en ook een paar verrassende contacten. Het filmpje over Karel De Waele werd erg gesmaakt en ondertussen ook de prijzen na de quiz, voor iedereen wat en… niet te vergeten, de taarten en tiramisu gebakken door de vrijwilligers en de boekenstand van Ronny.

Mooi afgeronde ledenavond waar we niet genoeg allen kunnen danken die voor het welslagen tekenden! Met bijzondere dank aan Luc Mincke, Ludo Bauwens en Jo Cosijn van de werkgroep rond de Maarkebeekvallei.

De liefde voor hout én boom op Valentijnsdag

Isabel Niemegeers

Sneeuw en ijs zegevierden op 14 februari. Toch liet een 50-tal wandelaars zich hier niet door afschrikken. Ze verzamelden aan de Boembekemolen in Michelbeke (Brakel) voor een boeiende verhalenwandeling onder leiding van houtbewerker en - kunstenaar Jeroen Grillaert.

Er werd gewandeld langs het Mijnwerkerspad in Zwalm en Zottegem. Deze voormalige spoorlijn verbond Zottegem met de Borinage, waar enkele generaties arbeiders uit de Vlaamse Ardennen hun brood verdienden met noeste arbeid in de koolmijnen. De treinrit naar de Borinage was duidelijk geen plezierreisje. Een enkele rit richting Henegouwen duurde een drietal uur en de arbeiders doorstonden deze tocht al staande. Onderweg kwamen er steeds meer collega's bij in de wagons want het traject kende heel wat haltes.

Sneeuw en ijs zegevierden... *foto: Jan François*

De talrijk aanwezige kinderen leefden zich helemaal uit op het besneeuwde en soms lichtjes gladde parcours. Je kroost winters plezier bezorgen mag op zich al een mooi doel zijn, toch streefden de organisatoren er ook naar de wandelaars aan de hand van Jeroens verhalen iets meer te leren over inheemse bomen en struiken. Verhalen geïnspireerd door volksgeloof en legendes maar met de nodige aandacht voor het gebruik van hout in het dagelijkse leven.

Nog niet zo lang geleden beschikte men over een grote kennis van de inheemse houtsoorten en de verschillende functies die voor de mens best nuttig waren. Kennis die dreigt te verdwijnen als ze niet snel wat meer onder de aandacht komt. De wandeling was alvast een mooie inleiding op dit thema.

Gids Jeroen

en initiatie in houtbewerking voor de jeugd
foto's: Jan François

Het hout van een boom gebruiken, staat niet noodzakelijk gelijk aan het omhakken van die boom. Honderden jaren werden 'opbrengstbomen' in cultuur gebracht. Dit had echter niets te maken met de industrie of grootschaligheid zoals we die nu kennen.

Het cultiveren van opbrengsthout werd namelijk probleemloos verzoend met het creëren en onderhouden van kleine landschapselementen. Dit door hakhoutbeheer en knotwerk. Onderweg werd meer uitleg gegeven over deze technieken en de bomen die ervoor in aanmerking komen.

Es, Haagbeuk, Hazelaar en Wilg lenen zich prima tot hakhoutbeheer. Dit is een toepassing waarbij de takken tot dicht bij de grond worden afgezet en zo ontstaat een hakhoutstoof. Het gekapte hout is bruikbaar als geriefhout (klompen, bonenstaken, bezemstelen, mandenvlechten, veevoeder, brandhout, takkenbussels etc…)

Uit dit hout kunnen tevens kleine houten voorwerpen (van kunstig gedraaide houten juwelen tot klein meubilair) gemaakt worden. Een voorbeeld waren de houten fluitjes die voorzitter Vincent Decroock meebracht. Elke houtsoort geeft een andere klankkleur aan de instrumenten.

Het hout van Vlier is vrij hard en men kan er onder andere fluitjes uit maken. De bloesems en bessen leveren een verfrissend drankje in de lente en een verkwikkende siroop bij verkoudheid en griep in de winter.

Na de wandeling gaf Jeroen Grillaert een initiatie

in de houtbewerking. Hij toonde een paar meubelstukken uit essenhout en demonstreerde het schaafpaard. Grillaert werkte met vers essenhout uit een hakhoutbos van Natuurpunt in Zwalm. Dit is een mooi voorbeeld van hoe men aan hout afkomstig van natuurbeheer een meer duurzame bestemming kan geven. Er wordt trouwens niet zomaar gebruik gemaakt van vers of recent gekapt hout. Zo is het hout nog zacht en daardoor makkelijker te bewerken.

Het publiek toonde bewondering voor de snelheid waarmee van een blok hout een mooi en bruikbaar voorwerp wordt gemaakt. De houtkunstenaar benadrukte dat de ambachtelijke houtbewerking - door het gebruik van lokaal hout en relatief tijdbesparende technieken - nog steeds zou kunnen concurreren met de industriële houtbewerking. Ook de kinderen waren onder de indruk van de ambachtelijke technieken. Na de voorstelling wilden enkele enthousiastelingen onder hen het graag zelf eens proberen.
Tot slot werd de koude verdreven met een warm drankje en een lekkere geuteling bij het houtvuur.

Vlinderstudiedag Mechelen

Rik Desmet

Op 13-03 had te Mechelen de vlinderstudiedag plaats. Enkele interessante weetjes.
Dirk Maes hield een boeiende uiteenzetting over zijn werk met de modellen die de invloed van de klimaatverandering voorspellen voor vlinders, libellen en sprinkhanen (zie ook NP focus). Hieruit blijkt dat de rijkdom aan vlinders en sprinkhanen beduidend zou afnemen en dat de soortenrijkste plaatsen zouden opschuiven naar de hoger gelegen gebieden. Belangrijk is dat uit dit onderzoek blijkt dat er niet alleen moet gezorgd worden voor een gevarieerd natuurbeheer, verbindingen tussen de reservaten maar dat de overheid ook voor de uitdaging staat om ook reservaten te voorzien in die gebieden die in de toekomst gunstig zullen zijn!
Interessant (maar verontrustend voor Vlaanderen…) is dat onderzoek uitwijst dat bepaalde soorten in staat zijn om het stikstofgehalte in planten te detecteren en daarbij planten met een hoog gehalte mijden.

Marc Herremans had het over het voorbije jaar waar je uiteraard niet naast Distelvlinder en Oranje luzernevlinder kon kijken. De wolken Distelvlinders werden zelfs gezien op de radars die de vogeltrek volgen. Opvallend was wel dat er van Distelvlinder geen terugtrek gezien werd. Nieuwkomers waren het Kaasjeskruiddikkopje en het Tijgerblauwtje bij de dagvlinders en Klein geel weeskind bij de nachtvlinders. Wie gedacht had dat na deze winter een warme zomer zou volgen komt bedrogen uit. Op basis van de NAO trend (Noord-Atlantische Oscillatie) voorspelde Marc een kletsnatte zomer 2010…

Wim Verachtert kon trots melden dat nachtvlinders met meer dan 200 000 gegevens op waarnemingen.be na de vogels de meest populaire groep zijn. Met deze waarnemingen probeert men trends te achterhalen en

Nachtvlinders... populaire groep...
Klein avondrood foto: Lucien Van Den Daele

de invloed van omgevingsfactoren te achterhalen. Er is echter nog nood aan mensen die bereid zijn mee te werken aan het nachtvlindermeetnet en 20 nachten op een gestandaardiseerde manier nachtvlinders te vangen (zie www.telmee.be). Zwarte c-uil en Huismoeder werden het meest waargenomen.

Chris Van Swaay (Vlinderstichting Nederland) kon uitpakken met een primeur: de voorstelling van de Europese Rode lijst voor dagvlinders. In de berggebieden in het zuiden van Europa (Pyreneeën, Alpen, Balkan) is de hoogste diversiteit te vinden. Veranderingen in de landbouwmethodes, hetzij intensivering hetzij juist verlaten van landbouwgronden is de grootste bedreiging voor de Europese vlinders. Vooral in Oost-Europa wordt de komende jaren een dramatische achteruitgang verwacht.

Verder was er nog aandacht voor monitoring en atlasproject en voorbeelden van gerichte acties voor een aantal soorten (Gentiaanblauwtje, Klaverblauwtje, Bruin blauwtje, Sleedoornpage)

Mini-biodiversiteit

Norbert Desmet

Uw kleine tuin van 1 tot 10

Deze keer proberen we iets mee te geven over biodiversiteit in de kleine tuin. Het regent initiatieven over dit onderwerp maar meestal voor mensen met meer ruimte. Iedereen van jullie die over een grotere tuin met b.v. een vijver beschikt heeft uiteraard meer mogelijkheden aan verscheidenheid van natuur dan de bezitter van een kleine tuin en toch…

Stel je een kleinere tuin voor rond het huis met gras en nog eens gras, zwaar behandeld tegen mos en onkruid en zonder struiken of hagen. Hiermee starten we op categorie 0. Daar is immers de laatste Witte klaver in het gras verdwenen en daar is dus zelfs geen hommel meer te zien. We proberen jullie mee te nemen tot de waardevolste categorie 10 en die ziet er echt nog niet als een klein oerwoud uit, wees gerust.

Gewoon al geen onkruidremmers en weinig gazonmeststof gebruiken (= overbodige opmerking voor NP-leden?) levert natuurlijk al wat variëteit aan planten op, gaande van het Madeliefje, Draadereprijs of Biggekruid tot b.v. Vogelpootje of wat Stinkende gouwe tegen de rand van de garage aan. De eerste insecten ontdekken uw tuin en afhankelijk van de

De eerste insecten ontdekken uw tuin...
Snuitvlieg op Biggenkruid foto: Gilbert De Ghesquière

ligging verschijnen er ook wel slakken en bijhorende Merels, misschien wel een Egel. Een stapje verder is het aanplanten van borderplanten, een paar, maar goed gekozen. We denken aan Hemelsleutel, siertabak, floxen… De nachtvlinders en ook dagvlinders vinden de weg.

Van laag naar hoog, een boom in een kleine tuin is wellicht te ver gemikt maar wat gedacht van een kamperfoelie of een clematis tegen de waspaal of in de donkere hoek van de tuin. Deze zijn goed voor insecten en vogels. Lijsterachtigen houden van die opklimmende kluwenstruiken, pijlstaartvlinders gaan op hun geur af om de bloeiende kamperfoelie te vinden.

Richt vervolgens een ruig hoekje in, wat gestapelde stenen is als onderkomen voor tal van beestjes ideaal. Of als winterverblijf voor uw pad als er wat holte onder zit. Een composthoop of wat snoeihout doen al wonderen, als men natuurlijk het wondere van pissebedden en co kan waarderen. Wie dat zeker doet is b.v. de Heggenmus het jaar door en de Roodborst in de winter. Misschien kan er een struikje bij, een Rode kornoelje of een bessenstruik b.v., gemakkelijk klein te houden en in alle vormen te snoeien, of wat Klimop tegen de gevel als de huisbaas niet zaagt… Uw tuin nadert stilaan een 5 tot 7 op de schaal van de kleine tuintjes. Ondertussen zou het me niet verwonderen dat mieren het gazon best aantrekkelijk gaan vinden en een aantal kevers en slakken trekt van onder uw ruige hoek de tuin in….

We willen meer? Die laatste loodjes wegen het zwaarst en liggen in het domein van de kunstmatige hulpmiddelen. Een nestkast b.v. en we denken aan mezen… bij een nestkast met opening 3 cm denken we aan Koolmezen, bij opening 26 -27 mm aan Pimpelmezen. Of een vleermuizenkast tegen de muur. In het dorp of de stad kan je denken aan een Gierzwaluwnestkast of kunstmatige Huiszwaluwnesten onder de dakgoot. In dit stadium moet je echter al de buurt wat inschatten en een beetje selecteren waaraan je begint in overeenstemming met wat er rondvliegt. Een kolonie Huiszwaluwen even verder in de straat geeft al meer mogelijkheden natuurlijk tot vestiging onder je eigen dakgoot.

En dan een paar extraatjes: permanent water in de tuin is een zegen. Dat kan gaan van een grote schaal tot meer gesofisticeerde kleine watertoestanden waarin bewegend water een onweerstaanbare aantrekkingskracht uitoefent op vogels. Spijtig genoeg ook op katten… dus goed de plaats uitkiezen waar je de schaal zet voor uitzicht en vluchtmogelijkheden. En reinig af en toe grondig om infecties te voorkomen. In

de warmste perioden zit er al eens een kikker of een pad in de buurt en ook insecten gaan vaak drinken. Er zeker een steen of wat hout inleggen zodat deze laatste niet verdrinken.
Een halfopen nestkastje hoog tegen een muur opent misschien perspectief voor Zwarte roodstaart, of Grauwe vliegenvanger, en dan naderen we de absolute 10, zeker als je nog plaats vindt voor een wat hogere struik als een Lijsterbes of een halfstam fruitboom b.v. als landingsplaats voor nieuw leven in de tuin…

Maar er is nog een laatste troef, een gemakkelijke bovendien: het bijenappartement dat eigenlijk in geen enkele tuin zou mogen ontbreken. Geen paniek,

Een bijenappartement dat in geen tuin mag ontbreken... foto's: Norbert Desmet

het gaat om solitaire bijen die ons niet 'ambeteren'. Er is keuze aan woningen genoeg en bovendien zelf te maken. Meest eenvoudig is een stevige onbehandelde houtblok waarin je gaatjes boort van verschillende diameter (ongeveer 2,5 tot 7,5 mm). Ophangen d.m.v. een oogvijs onder een overstekend dakje best niet te hoog en niet aan de regenkant (zie foto). Je kan ook riet- of bamboestengels (of glazen buisjes) van verschillende diameter doorknippen en in bundeltjes ophangen of ze in de binnenkant van een open nestkastje schikken. Of je kan ook stenen stapelen en ze daartussen rangschikken. Een paar jaar terug lanceerde men vanuit de RUG het solitaire bijenproject (zie foto hierboven links) waarmee we tot onze verbazing op veel 'banale' plaatsen schitterende resultaten haalden. Het bepalen van de bijensoort is niet makkelijk en moet ook natuurlijk niet, maar de belevenissen, metselwerk incluis, bij de nestopeningen zijn des te spannender. Er komen in de loop van het voorjaar en de zomer verschillende soorten op af naargelang de grootte van de gangetjes… en natuurlijk naargelang de draagkracht van de omgeving: bijen vragen immers bloemen…
Het is geen race naar de 10, maar iets past wel in je kleine tuin. En de prijs om het origineelste biodiversiteitsverhaal in 2010 uit de regio voor Meander blijft geldig. Het mag uiteraard uit de 'kleine tuin' komen…

Enkele interessante sites: http://www.cruydthoeck.nl/ http://www.ecoflora.be/ en http://www.morgenster-zaden.nl/index.htm

Latijn en Grieks

Emiel De Jaeger

Medusa was één van de drie Gorgonen; haar aanblik versteende alles; de gorgonen waren drie gevleugelde monsters met slangenhaar: Stheno, Euryale, Medusa, dochters van Phorcys en Ceto (zeegoden); dat slangenhaar was blijkbaar de reden voor benamingen met gorgo(nes) en medusa, in combinatie met caput en cephalê (hoofd).

■ **Euphorbia caput-medusae** (euphorbiaceae): Medusahoofd - kaktusachtige plant met kronkelende takken; groene bloeiwijze.
Psathyrella caput-medusae (coprinaceae): Bruinschubbige franjehoed - paddenstoel met (vlak) gewelfde, witte, wollige hoed, opbrekend in donkerbruine, harige schubben op roodbruine ondergrond, rand wollig-vlokkig; steel zijdeachtig, wittig met afvallende wollig-vezelige schubben
Tillandsia caput-medusae (bromeliaceae) - epifyt; stengelloze rozetten met holle uivormige basis; dunne gootvormige bladschijven, slingeren alle kanten op; bladeren bedekt met grijze schubben; bloeiwijze geelgroen tot rood, bloempjes paars
Gorgonocephalus caput-medusae (gorgonocephalidae): Medusahoofd, Mandster, Medusaster - soort slangster waarvan de vijf armen vanaf de basis sterk vertakt zijn, de vertakkingen kruisen elkaar en zijn dooreengevlochten
Pentacrinus caputmedusae (pentacrinidae) - zeelelie met sterk vertakte, lange armen

Uilenwandelingen

Norbert Desmet - Johan Cosijn

Steeds populairder worden onze uilen afgaande op de interesse die voor deze soorten betoond wordt: de klassieker in het **Kluisbos** is gekend en nu ook bij de werkgroep Rondom Burreken sloeg de uilenactiviteit aan voor het grote publiek. Dat heeft enerzijds te maken met de Bosuil die steeds talrijker wordt en duidelijk gastvedette speelt, maar evenzo aan de voorbereiding van o.a. Willy Aelvoet die met zijn onnavolgbare geluidnabootsing de beestjes aan de praat krijgt op het goede moment. Door het feit dat Bosuilen zeer territoriaal zijn denken die aan een concurrent bij het horen van het oeoeoe van Willy en laten hun schuwheid wat varen. Dit heeft al vaak geleid tot mooie taferelen voor grote groepen waar men de Bosuil kon observeren van op behoorlijk dichte afstand. In het Kluisbos was de mist dit jaar wat spelbreker maar toch werden als vanouds Bosuilen zittend in de bomen en even later roepend op een viertal plaatsen waargenomen.

En ook in het Burreken op 27 februari

De Bosuil laat zich zien *foto: Eric Van Colenberghe*

In het Burreken blijkt de parking aan het Perreveld al snel veel te klein. Willy geeft op het hof van boer Germain een algemene inleiding over uilen voor de grote groep geïnteresseerden. Er zijn opvallend veel kinderen bij. Opvolging verzekerd. De kinderhandjes voelen de zachte pluimpjes van de uilenbalgen. Nadat de vijf bij ons voorkomende uilensoorten voorzichtig in het laken gewikkeld zijn en Willy het rode koffertje veilig heeft opgeborgen kan de wandeling starten. Het begint al wat te duisteren. En dat is goed want de Bosuil is vooral 's avonds en 's nachts actief. De gids heeft zijn huiswerk gemaakt en stelt na een deugddoende boswandeling de omvangrijke groep strategisch op in een oplopende weg aan de rand van weide en bos. We staan op de grens van drie territoria. En dan begint Willy met zijn fenomenale geluidnabootsing. Het duurt even en Willy verplaatst zich van het ene territorium naar het andere. Zijn geduld wordt beloond. Een mannetje Bosuil antwoordt keer na keer en lijkt dichterbij te komen. Maar we krijgen hem jammer genoeg niet te zien. Twee vrouwtjes Bosuil laten zich ook horen, zij het minder spectaculair. We wachten nog even tot het bijna helemaal donker is en houden het dan voor

Norbert met didactische koffer... f: Eric Van Colenberghe

bekeken. Tijdens de terugtocht proberen enkelen de geluidnabootsing van Willy na te doen. Met wisselend succes. Op het hof van boer Germain kunnen we nog napraten bij een frisdrank of streekbier. En dat uilen universeel zijn blijkt ook hier. Een Franstalig koppel wisselt met Willy hun ervaringen met uilen uit.

Dat ook onze wandelingen evolueren kan afgeleid worden aan de bijgaande foto waar de gids van dienst met de didactische koffer komt aansleuren met binnenin de vijf inheemse soorten uilen als balg opgezet. Beetje zot zicht natuurlijk bij de start van een boswandeling en door een van de alerte fotografen, ditmaal Eric Van Colenberghe direct in beeld gebracht...

Workshops natuurfotografie

Wie interesse heeft in fotografie kan onder begeleiding van Bart Heirweg een workshop natuurfotografie volgen.

Deze maand, op 18 april wordt een workshop macrofotografie georganiseerd. Voor meer informatie, inschrijvingen en het volledige aanbod kan je terecht op: **www.bartheirweg.com**

advertentie

Biodiversiteit

Rik Desmet

Onder de titel 'Vermesting blijft biodiversiteit parten spelen' verscheen op 25-01-2010 een uitgebreid interview met Maarten Hens van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) (bron: VILT). Het is de bedoeling dat biodiversiteit één van de prioriteiten wordt van het Belgisch voorzitterschap van de Europese unie. We halen daarom een aantal relevante zaken uit dit interview.

Zo lezen we dat onderzoekers becijferden dat het tempo waarmee soorten vandaag de dag uitsterven tot meer dan duizend keer hoger is dan ooit het geval is geweest. Daarbij zijn de amfibieën de meest bedreigde diergroep. Vlaanderen ontsnapt niet aan die trend: ongeveer één derde van de plant- en diersoorten zijn in hun voortbestaan bedreigd.

Belangrijk is het antwoord van de onderzoeker op de vraag of we ons eigenlijk zorgen moeten maken over dit verlies aan biodiversiteit:
"De biodiversiteit is de motor van onze ecosystemen, en overal ter wereld zijn de welvaart en het welzijn van samenlevingen onlosmakelijk verbonden met het goed functioneren van die ecosystemen. Denk maar aan voedselvoorziening en landbouwproductie. Als een bepaalde soort in verdrukking komt, leidt dat tot kettingreacties bij andere soorten. Die spiraal heeft vroeg of laat een impact op de ecosysteemdiensten die de biodiversiteit ons aanbiedt, zoals de levering van natuurlijke producten zoals voedsel, hout en medicijnen. Habitats en soorten zijn ook belangrijke regulatoren van het fysisch milieu. Zo bieden natuurlijke leefgebieden een groter bergingsvermogen voor water en koolstof dan bijvoorbeeld landbouwgebieden. Verder is de biodiversiteit een rijke bron voor kunst, cultuur en wetenschap. En hoe groter de verscheidenheid aan levensvormen, hoe groter de kans dat ecosystemen zich kunnen aanpassen aan een wijzigende omgeving, hetgeen niet onbelangrijk is in deze tijden van klimaatverandering".

Belangrijk is wel de bemerking dat Vlaanderen bij de zwakke leerlingen van de klas behoort. Als we kijken naar Europese indicator voor landbouwgebieden met hoge natuurwaarde staan we afgezonderd op de laatste plaats. Het feit dat we één van de meest verstedelijkte gebieden van Europa zijn is daarvoor niet de enige verklaring. In Vlaanderen zijn vooral de ruimtelijke versnippering en vermesting nefast. In de toekomst komen daar de gevolgen van de klimaatverandering en de opmars van invasieve soorten zoals de Canadese gans, de Stierkikker en andere bovenop.
Bij de planten kregen in Vlaanderen twee categorieën zware klappen: de akkerflora, weggedrukt door efficiëntieverhoging in de landbouw, en de soorten van voedselarme plaatsen, verdwenen door vermesting.

Schrikbarend is ook de achteruitgang van de akkervogels: de Veldleeuwerik ging sinds 1970 met 90 % achteruit, van de Grauwe gors daalde het aantal tussen 2000-2002 en 2008 van 850 à 1000 broedparen tot 200, of een achteruitgang van 80 % in amper acht jaar tijd!

Schrikbarend is de achteruitgang van de akkervogels... Veldleeuwerik foto: Gerard Mornie

Opvallend is ook dat de Europese kaderrichtlijn Water vereist dat alle waterlopen een goede ecologische kwaliteit bereiken tegen 2015 met nitraatgehaltes van 10 à 15 milligram per liter. Het Vlaamse beleid is nog altijd gericht op 50 milligram… De onderzoeker pleit er dan ook voor dat het Europese landbouwbeleid na 2013 rekening houdt met het realiseren van milieukwaliteitsdoelen.

Het antwoord van de wetenschapper op de vraag "Hoe ziet u de biodiversiteit in Vlaanderen en elders in de wereld evolueren?" belangt ons allen aan: "dat is koffiedik kijken. De planeet staat voor een aantal grote uitdagingen zoals de voedselvoorziening, de groeiende wereldbevolking, de klimaatverandering, de krimpende biodiversiteit. We moeten beseffen dat we onze welvaart in de eerste plaats halen uit ons natuurlijk kapitaal. Het komt er dus op aan om manieren te vinden om onze welvaart en ons welzijn te financieren vanuit de dividenden van onze planeet, niet vanuit het kapitaal zelf".

Licht!

Rik Desmet

Begin maart en nog steeds berekoud. Vandaag, 9 maart, schijnt tenminste toch de zon en verspreidt zowaar een vage illusie van een lente die dit jaar wel heel erg op zich laat wachten. Februari 2010 was extreem somber en iedereen is het moe, iedereen snakt naar lente, snakt naar licht, naar groen, naar weldoende warmte, en dan niet van de houtstoof…. Normaal moeten nu ongeveer de eerste zwaluwen toekomen, zou nu de Tjiftjaf hier en daar al schuchter aan het zingen zijn… In plaats daarvan troepen er nog winterse Kramsvogels en verdringen de mezen zich nog rond de vetbollen.. Deze collectieve winterdepressie illustreert toch nog maar eens onze verbondenheid met de natuur, hoe graag sommigen die ook willen ontkennen. We kunnen niet zonder, ook en vooral bij ons en dus niet alleen in verre exotische oorden of op National Geographic…

In plaats daarvan troepen er nog winterse Kramsvogels... foto: Paul Vandenbulcke

Toch komt die lente er ook dit jaar wel en zal de natuur terug open bloeien, de loop der seizoenen hou je niet tegen. Zanglijster, Merel, Heggenmus, Winterkoning, mezen zijn al vocaal actief. De jubelende zang van de Grote lijsters is dan weer jammer genoeg nauwelijks te horen, weer een soort die verkast van de lijst 'algemeen' naar de lijst 'schaars', toe te voegen aan Veldleeuwerik, Ringmus,...

Met de redactie proberen we in Meander een overzicht te bieden van wat er reilt en zeilt in de regio (en daarbuiten…) op gebied van natuur. Daar horen heel wat hoopgevende berichten bij. Zoals het hartverwarmende enthousiasme waarmee de nieuwe lichting aan de kar trekt om afdeling Deinze *plus* uit te bouwen. De gezellige ambiance van de winterse beheeractiviteiten in de reservaten, de intensiteit van dat vaak zware werk en de warmte van de gesprekken tussendoor, pint in de hand, verbonden in en met de natuur. De vele activiteiten overal in onze regio, de verdere uitbouw van de vele reservaten,… Er zijn de vele actievelingen in de streek, ga daarvoor maar eens een kijkje nemen op www.waarnemingen.be en je staat versteld van hoeveel mensen er waarnemingen doorsturen, van doodgewoon tot meer bijzonder. Meteen een aanzet om er ook eens op uit te trekken en verwonderd te noteren!

Daarnaast mogen, en kunnen, we echter ook niet blind zijn voor de negatieve evoluties. De continue uitholling van de biodiversiteit, ook in dit 'jaar van …'. De impact van de globalisering op de natuur, de onmacht, of onwil, om daadwerkelijk de natuur in onze maatschappij die plaats te geven die ze toekomt. De veel bla bla maar weinig boem boem… Dit leidt soms zelfs tot een heuse polemiek binnenskamers maar ook dit maakt deel uit van een grote vereniging waar 87 000 gezinnen lid zijn. Diversiteit aan meningen als troef, als motivatie om er nog meer voor te gaan, zich nog meer af te vragen of we zelf wel voldoende doen voor natuur en milieu, of we zelf wel voldoende aandacht hebben voor onze ecologische voetafdruk, thuis, op het werk…

Het is tegenwoordig voor een vrijwilliger niet altijd gemakkelijk om 'bij te blijven' in de niet aflatende stroom van nieuwe initiatieven. Instandhoudingsdoelstellingen, beheerplanningen, begrotingen, mina subsidies, milieuraden, vergaderingen allerlei…, het wordt soms een beetje (te) veel, de burn out van de vrijwilliger loert om de hoek. Inzet voor natuur is zo veel meer dan een hobby. Gelukkig kan er daarbij beroep gedaan worden op de degelijke professionele inbreng van de medewerkers van Natuurpunt.
Vergeet dus vooral niet om dit voorjaar met volle teugen te genieten van de ontluikende natuur, stel niet uit, voor je het beseft zijn deze mooie voorjaarsmaanden ook al weer voorbij! Observeer met al je zintuigen. Trek er op uit maar richt tegelijk je tuin zo in dat je ook thuis die natuur kan bewonderen, gewoon vanuit je luie ligstoel. Je bent gast in de natuur, nodig de natuur ook bij je thuis uit! Zoals steeds maken vele kleintjes…

"Zing, vecht, huil, bid, lach, werk en bewonder"

SL: Natuurpunt afdeling Schelde-Leie
SV: Natuurpunt afdeling Scheldevallei
VA: Natuurpunt afdeling Vlaamse Ardennen
RO: Natuurpunt afdeling Ronse
OUD: Natuurpunt afdeling Oudenaarde.
ZV: Natuurpunt afdeling Zwalm.vallei
GZ: Natuurpunt afdeling Groot Zingem
DE-*plus*: Natuurpunt afdeling Deinze-*plus*.
KRB: Kern 'Rondom Burreken'
KBE: Kern Werkgroep bos t'Ename
VWG: Vogelwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen-*plus*
PWG: Plantenwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen-*plus*
NWB: Nationale Werkgroep Botanie
IWG: Invertebratenwerkgroep 'Lampyris'
NWG: NatuurstudieWerkGroepen Vlaamse Ardennen-*plus*.
ZWG: Zoogdierenwerkgroep Natuurpunt VA-*plus*
BWG: Bramenwerkgroep Natuurpunt VA-*plus*
MOW: Milieufront Omer Wattez
JNM: Jeugdbond voor Natuur en Milieu.
TW: Trage Wegen vzw
VA-*plus*: Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*.
WMB: Werkgroep Munkbosbeekvallei
VUB: Vrienden van het Uilenbroek
RLVA: Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen

Zondag 11 april 2010: Vlaamse Ardennendag

■ Kasteel Lilare, Kasteeldreef 2, te St-Maria-Oudenhove (Brakel). Voor het programma: zie www.vlaamseardennendag.be.

Zaterdag 17 april 2010

■ **ZV+PWG: 'Voorjaarsflora' deel 1 in St-Goriks-Oudenhove.** Gids: Willy Herreman, tel. 056/21.82.72. Samenkomst om 14u aan de kerk van St-Goriks-Oudenhove. We kammen het hok E3-24-33 met 'Steenbergen' erin uit. Einde om 17u. De ganse namiddag studie van de flora van één km², waarbij diverse determinatiewerken gebruikt worden en aldus verschillende velddeterminatiekenmerken van de flora aangeleerd worden. Ook voor geïnteresseerde beginners. Meebrengen: laarzen (onmisbaar), loep, flora's.

Zondag 18 april 2010

■ **OUD+VWG: Vroegemorgenzangtocht te Oudenaarde.** Gids: André Wandels, tel. 09/383.66.25. Samenkomst om 6u30 aan de vrije parking aan de vestingen te Oudenaarde (einde van Minderbroederstraat). We luisteren en genieten van de vogelzang. Ondertussen zullen weer een paar soorten uit het verre zuiden in onze contreien neergestreken zijn. Voor wie er op 7 maart niet bij kon zijn is dit een tweede kans. Einde omstreeks 9u30. Meebrengen: goed schoeisel, verrekijker. Zie ook 9 en 16 mei.

■ **VA: Gezinswandeling in de Maarkebeekvallei.** Gids: Johan Cosijn, tel. 055/30.98.10. Samenkomst om 14u aan de kerk van Maarke voor een natuurwandeling in de Maarkebeekvallei met speciale aandacht voor de voorjaarsbloeiers in het Eeckhoutbos en het Longkruidbosje. De Maarkebeekvallei strekt zich uit over de gemeenten Oudenaarde, Maarkedal en Horebeke en is grotendeels gelegen op de noordelijke (steile) flank van de Maarkebeek en doet denken aan de landschappen van Valerius De Saedeleer. Einde om 17u. Meebrengen: stevig schoeisel of laarzen, verrekijker.

Vrijdag 23 april 2010

■ **CVN+ DE-*plus*: cursus natuurfotografie te Deinze.**

Zaterdag 24 april 2010

■ **NWB: Plantenstudiedag in het Rode bos.** Gids: Daniël De Wit, GSM 0477/25.10.32. Samenkomst om 9u aan de kerk van Ottenburg. Einde om 17u. De ganse dag planteninventarisatie in hok e5-52-12 met bronbos, oud hellingbos, heide en de Laanvallei, waarbij ook gebruik van verschillende plantenboeken aan bod komt. Meebrengen: laarzen, loep, flora's, lunchpakket met drank. Voor kostendelend vervoer vanuit onze regio contacteer Karel De Waele, tel. 09/386.45.60.

■ **KBE: Werkdag in het bos t'Ename.** Begeleiders: Guido Tack, tel. 0474/90.02.30 en Pieter Blondé, 0488/362 279. Samenkomst om 9u en 13u30 aan de loods in de Braamburgstraat 43 te Mater. 's Middags gratis soep en boterhammen met beleg voorzien. Elke laatste zaterdag van de maand is het verzamelen geblazen om vele klusjes te doen in het natuurreservaat Bos t'Ename. In de wintermaanden wordt er voornamelijk gekapt, in de zomermaanden voornamelijk gemaaid. Brandhout wordt verdeeld onder de deelnemers. Meebrengen: Hakmes/bijl en/of motorzaag, werkhandschoenen, laarzen. Einde omstreeks 17u.

Zondag 25 april 2010

■ **RO: Vroegemorgenzangtocht in het Bois Joly te Ronse.** Gids: Philippe Moreaux tel. 0476/492.461. Samenkomst om 6u aan de parking van het Stedelijk kerkhof (kant Hogerluchtstraat). Einde omstreeks 9u. Meebrengen: laarzen of goed schoeisel, verrekijker.

■ **DE-*plus*: vogelgeluiden voor beginners in Machelen.** Gids: Koen Bilcke, tel 0474/81.43.58. Samenkomst om 10u aan de kerk van Machelen. Tijdens deze wandeling concentreren we ons op de zang van een tiental courante vogels. Zeer geschikt voor gezinnen. Einde om 12u. Meebrengen: goed schoeisel, verrekijker.

■ **ZV+VUB: Lentewandeling in Parkbos-Uilenbroek.** Gidsen: Dominiek Decleyre, tel 0499/80.89.20 en Herman Haustraete, tel. 0475/38.11.05. Afspraak om 9u30 aan de picnic-tafel aan de Waesberg te Lierde. Lentewandeling samen met de 'Vrienden van het Uilenbroek' met aandacht voor de flora en andere voorjaarsfenomenen. Iedereen welkom. Einde omstreeks 12u. Meebrengen: aangepast schoeisel.

■ **GZ: Familiale wandeling door de Scheldemeersen.** Gids: Eddy Van Den Abeele tel 09/384.43.54 of 0474/62.20.52. Start om 14u aan de Zingembrug (kant Zingem). Einde omstreeks 17u. Meebrengen: laarzen, verrekijker, veldgidsen.

■ **KRB: Snoepen van en in de natuur.** Gids: Filip Hebbrecht tel 055/49.55.63. Samenkomst om 14u aan Perreveld N°14 te Zegelsem. Een familiefietstocht die ons langs de verschillende aankoopgebieden van Natuurpunt Rondom Burreken brengt. Er zijn 3 culinaire stops voorzien waar lekkers uit de natuur kan worden geproefd. Afstand van de fietstocht = 10 km. Einde omstreeks 17u.

■ **Deplus: Fietszoektocht doorheen Deinze en Machelen** van ong. 20 km langs trage wegen. info: Wim Bracke, tel. 09/380.01.03. Meer info: zie achterflap.

Woensdag 28april 2010

■ **ZV: Cursus zoogdieren.** Educatieve cursus voor al wie meer wil weten over zoogdieren. Lesgever is Joeri Cortens van Natuurpunt Educatie. Zesdelige cursus: zie ook 5, 12, 19, 26 mei en 2 juni. Kostprijs is 20 EUR per deelnemer, over te schrijven op 920-1016321-35 t.n.v. NP Zwalm.vallei met vermelding 'cursus zoogdieren'. Info te verkrijgen bij Vincent Decroock, 0498/10.95.39. Start om 19u30 in het Stedelijk ontmoetingscentrum Leeuwergem Gentse Steenweg 306 te Zottegem - Leeuwergem. Thema eerste les: inleiding zoogdieren + bespreking vleermuizen. Einde omstreeks 22u30. Meebrengen: schrijfgerief.

Zaterdag 1 mei 2010

■ **ZV+PWG: 'Voorjaarsflora' deel 2 in Roborst.** Gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60 (enkel die namiddag: GSM: 0474/778276). Samenkomst om 14u aan de kerk van Roborst. We kammen het hok E3-23-14 met de Bostmolen erin uit. Einde om 17u. Zie ook 17 april.

■ **VWG: Combi-excursie met VWG Zuid-West-Vlaanderen en Westland naar Breskens en Belgische Oostkust.** Gids: Paul Vandenbulcke tel. 0475/34.65.86 & Christoph Wintein.We bezoeken de vermaarde voorjaarstrektelpost te Breskens. Aansluitend keren we terug richting België en bezoeken interessante vogelgebieden aan de Oostkust (bvb. Zwinbosjes,...) Samenkomst om 6u aan de kerk van Petegem-aan-de-Leie (Deinze). Einde omstreeks 20u. Meebrengen: vogelgidsen, verrekijker (evt. telescoop), goed schoeisel, picknick, drank.

Zondag 2 mei 2010

■ **VA: Familiale natuurwandeling langs het Ulrich Libbrechtpad te Zulzeke** (Kluisbergen). Gids: Filip Keirse, tel. 055/38.78.83 en Karel De Waele, tel. 09/386.45.60. Samenkomst om 14u aan de kerk van Zulzeke. Wandelen langs trage wegen met aandacht voor de flora, fauna, cultuurhistorie. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: goed schoeisel, verrekijker. Organisatie i.s.m. het Libbrechtcomité.

■ **OUD+ IWG: Lieveheersbeestjeswandeling in Bos t'Ename.** Info: Anne Fobert, tel. 055/21.01.37. Samenkomst om 14u aan de loods van bos t'Ename, Braambrugstraat 34, Mater. Gids: Ronny De Clercq, tel. 055/45.63.42. Al jaren gaan we in deze periode van het jaar, tijdens een leerrijke en aangename familiewandeling, de Lieveheersbeestjes inventariseren. Einde omstreeks 17u.

Woensdag 5 mei 2010

■ **ZV: Cursus zoogdieren, deel 2.** Start om 19u30 in het Stedelijk

ontmoetingscentrum Leeuwergem Gentse Steenweg 306 te Zottegem - Leeuwergem. Thema tweede les: inleiding knaagdieren en insecteneters + enkele live-traps uitzetten en controleren (+ batdetector). Einde omstreeks 22u30. Meebrengen: schrijfgerief.

Donderdag 6 mei 2010

■ **IWG: Determineren.** Info: Anne Fobert, tel. 055/21.01.37. Samenkomst om 19u30 op de Woeste Hoogte, Hotondstraat 2, 9600 Ronse. We determineren en bespreken meegebrachte vondsten en foto's van ongewervelden. Na de pauze determineren we materiaal van een lopende Lampyrisinventarisatie. Ook voor beginners die willen leren beestjes op naam te brengen met hulp van kenners. Einde omstreeks 22u30.

Zaterdag 8 mei 2010

■ **NWB: Plantenstudiedag in de Ourthevallei in Bomal-sur-Ourthe.** Gids:Freddy Wyzen, GSM 0478/65.14.48. Samenkomst om 9u aan het station van Bomal. Einde om 17u. De ganse dag planteninventarisatie in hok g7-52-32 met kalkgraslanden van Herbet, een ravijnbeekje, bos, rotsen en de omgeving van de stationsbuurt, waarbij ook gebruik van verschillende plantenboeken aan bod komt. Meebrengen: laarzen, loep, flora's, lunchpakket met drank. Voor kostendelend vervoer vanuit onze regio contacteer Karel De Waele, tel. 09/386.45.60.

Zondag 9 mei 2010

■ **SL+VWG: Vroegemorgentocht in de Scheldevallei te Eke.** Gids: Jo Buysse, tel. 09/385.52.89. Samenkomst om 7u aan de kerk van Eke. Einde omstreeks 10u30. We wandelen langs de Schelde, akker- en grasland, knotwilgenrijen, bosjes, ruigten en natuurgebiedjes. We hopen op Gekraagde roodstaart en Sprinkhaanzanger. Meebrengen: goed schoeisel, verrekijker, vogelgidsen.

Woensdag 12 mei 2010

■ **VWG: Bijeenkomst van de Vogelwerkgroep in het Stedelijk Centrum te Heurne,** o.l.v. Paul Vandenbulcke, tel 0475/34.65.86. Aanvang om 20u. Einde rond 22u30. Op deze bijeenkomst van de vogelkijkers uit de regio (of daarbuiten) zul je ongetwijfeld nieuwe zaken bijleren. Sedert het pure vergaderen op een ander moment plaatsvindt, staat alles in het teken van vogels en vogelkijken. Er worden enkele voorstellingen gebracht, die kunnen gaan over diverse thema's: determinatie, reisverslagen, projectresultaten,... Dit zowel voor de beginnende vogelkijker als de meer gevorderde. De exacte inhoud kan minstens een week op voorhand gevonden worden bij 'activiteiten' op onze VWG-website: http://www.vwg-vlaamseardennenplus.be/

■ **ZV: Cursus zoogdieren, deel 3.** Start om 19u30 in het Stedelijk ontmoetingscentrum Leeuwergem Gentse Steenweg 306 te Zottegem - Leeuwergem. Thema derde les: knaagdieren en insecteneters + braakbalpluizen. Einde omstreeks 22u30. Meebrengen: schrijfgerief.

Zaterdag 15 mei 2010

■ **VA+PWG: 'Flora van Maarkedal' deel 1 in Schorisse.** Gids: Karel De Waele, tel. 09/3864560 (enkel die namiddag: GSM: 0474/778276). Samenkomst om 14u aan de kerk van Schorisse. We kammen het hok E3-32-33 met de Beekkant en de Korteberg erin uit. Einde om 17u. Zie voor details ook 17 april

Zondag 16 mei 2010

■ **OUD+VWG: Vroegemorgenzangtocht te Oudenaarde.** Gids: André Wandels, tel. 09/383.66.25. Samenkomst om 7u30 aan de vrije parking aan de vestingen te Oudenaarde (einde van Minderbroederstraat). We luisteren en genieten van de vogelzang. Ondertussen zullen weer een paar soorten uit het verre zuiden in onze contreien neergestreken zijn. Einde omstreeks 10u30. Meebrengen: laarzen of waterdicht schoeisel, verrekijker.

■ **DE-*plus*: Familiale natuurwandeling met bezoek aan Ezelmelkerij 'de Hippomaan'.** Gidsen: Eddy Vervynck, tel.0496/62.63.03 en Paul De Wilde, tel. 0478/36.75.51. Start om 14 u op het marktplein van Zeveren (deelgemeente van Deinze). We bezoeken het hooiland 'De Blekerij' met aandacht voor de bijzondere flora, en wandelen via de merkwaardige 'Moerputten' naar Schave. We eindigen onze natuurwandeling met een bezoek aan de ezelmelkerij De Hippomaan (heel leuk voor kinderen !). Bij een natte meimaand best laarzen aantrekken voor bezoek aan de Blekerij. Terug rond 17u30.

■ **ZV: Bezoek aan de heide in Noord-Brabant (NL).** Gids en info: Vincent Decroock, tel 0498/10.95.39. Samenkomst om 7u aan de markt van Zottegem. Het aantal deelnemers is beperkt tot 25, vooraf inschrijven is een must. We reizen met kostendelend vervoer. Excursie in de voormiddag door de binnenpolder (De Berk en De Zwartenbergsepolder), in de namiddag naar De Kogelvanger en Galderse heide. Einde omstreeks 19u. Meebrengen: stevige stapschoenen en pick-nick.

Woensdag 19 mei 2010

■ **SL: Familiale avondwandeling naar het Kordaal in Nokere.** Gids: Karel De Waele, tel. 09/3864560 (of enkel die avond: GSM: 0474/778276).Samenkomst om 19u aan de kerk van Nokere. Einde bij zonsondergang. Rustige avondlijke natuurwandeling met aandacht voor de lenteverschijnselen in het Kordaalbos en omgeving. Meebrengen: stevig schoeisel (eventueel laarzen), verrekijker.

■ **ZV: Cursus zoogdieren, deel 4.** Start om 19u30 in het Stedelijk ontmoetingscentrum Leeuwergem Gentse Steenweg 306 te Zottegem - Leeuwergem. Thema vierde les: roofdieren, hoefdieren en zoogdiergeluiden. Einde omstreeks 22u30. Meebrengen: schrijfgerief.

Donderdag 20 mei 2010

■ **ZV: Kruidenwandeling langs het Mijnwerkerspad.** Gids: Monique Erzeel, tel. 09/360.48.29. Samenkomst om 19u30 aan de Boembekemolen, Boembekestraat te Brakel (Michelbeke). Wandeling met speciale aandacht voor kruiden. Na de wandeling worden de deelnemers vergast op een kruidige verrassing in 'De Bloemfontein'. Einde omstreeks 21u30. Meebrengen: Stapschoenen, wandeling ook geschikt voor rolstoelgebruikers.

Vrijdag 21 mei tot maandag 24 mei 2010

■ **NWB: Botanisch Pinksterweekend in de Ahrvallei in Duitsland.** Gids: André Van den Bergh, tel. 052/35.05.18; GSM 0472/68.83.35. Verblijf in halfpension in het Dorinthotel te bad Neuenahr-Ahrweiler. Vier dagen botaniseren in de Eifel, Ahr- en Rijnvallei. Inschrijvingen afgesloten. Deelnemers krijgen op tijd een brief met de richtlijnen.

Zaterdag 22 mei 2010

■ **VA: Avondlijke familiale natuurwandeling in en rond het Paddenbroek te Kluisbergen.** Gidsen: Thijs Lietaer, 0473/581714 en Peter Van de Kerckhove, tel. 055/38.57.77. Samenkomst om 19u aan de parking Paddenbroek, Paddenstraat te Berchem - Kluisbergen. Rustige natuurwandeling met aandacht voor avondzang vogels en moerasflora. Einde omstreeks 22u. Meebrengen: laarzen, verrekijker.

■ **IWG + KRB: 'Tel mee tot 2010!': Nachtvlinders in het Burreken.** Info: Anne Fobert, tel. 055/21.01.37. Samenkomst om 21u30 t.h.v. De Bramentuin, Ganzenberg, Schorisse (Maarkedal). Begeleider: Ronny De Clercq tel 055/ 45.63.42. We lokken nachtvlinders met de lichtval en trekken er op uit om tijdens een nachtelijke wandeling vlindertjes te verleiden. Meebrengen: Aangepaste kleding, stevig schoeisel, koplampje of andere lantaarn, vlindernet en determinatiegids. Een extra lichtval is altijd welkom.

Zondag 23 mei 2010

■ **IWG + KRB: 'Tel mee tot 2010!': Dagvlinders in het Burreken.** Info: Anne Fobert, tel. 055/21.01.37. Samenkomst om 14u t.h.v. De Bramentuin, Ganzenberg, Schorisse (Maarkedal). Einde omstreeks 17 uur. Begeleider: Ronny De Clercq tel. 055/ 45.63.42. We maken een rondgang in het reservaat en tellen alle dagvlinders en hun rupsen die we ontmoeten. Meebrengen: Stevig schoeisel en een vlindergids.

■ **VA+MOW+TW: Familiale tragewegenwandeling langsheen de Waaienberg te Kwaremont.** Gids: Filip Keirse, tel. 055/ 38.78.83. Afspraak om 14 aan de kerk van Kwaremont. Wandeling langs de mooie trage wegen over een nieuw tracé in de buurt van de Waaienberg, het laatste geelgorzengebied te Kluisbergen en voormalige verblijfplaats uit het Steentijdperk. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: goed schoeisel.

Pinkstermaandag 24 mei 2010

■ **KRB+ VWG: Vogelwandeling in het teken van dorp en akker.** Gids: Dieter Geenens tel. 0498/177448. Samenkomst om 14u aan parking voetbalveld Zegelsem in Rovorststraat (Vanop N8, Leierwaarde, Burreken, Rovorst). Einde om 16u30. Een zeldzame stek met veel akkervogels. Ook aandacht voor vogels rondom boerderij en tuin. Familievriendelijke wandeling, doch buggy-onvriendelijke modderpaden.

Woensdag 26 mei 2010

■ **ZV: Cursus zoogdieren, deel 5.** Start om 19u30 in het Stedelijk ontmoetingscentrum Leeuwergem Gentse Steenweg 306 te Zottegem - Leeuwergem. Thema vijfde les: zoogdiersporen (theorie + wat praktijk binnenshuis). Einde omstreeks 22u30. Meebrengen: schrijfgerief.

Vrijdag 28 mei 2010

■ VWG: **Uitlegsessie over waarnemingen.be door Wouter Vanreusel.** Plaats en medeorganisatie: PNEC De Kaaihoeve te Meiliegem (Zwalm), Oude Scheldestraat 16. Start om 20u. U leert alle basisvaardigheden om een waarneming in te voeren in het systeem. Ook meer geavanceerde mogelijkheden komen aan bod. Mogelijkheid tot vraagstelling. Om zeker een antwoord te krijgen kun je vooraf je vraag ook doormailen naar paul@vwg-vlaamseardennenplus.be. Meer info: Paul Vandenbulcke 055/496012.Einde rond 22u30.

Zaterdag 29 mei 2010

■ **VA+PWG: 'Flora van Maarkedal' deel 2 in Maarke.** Gids: Karel De Waele, tel. 09/3864560 (enkel die namiddag: GSM: 0474/778276). Samenkomst om 14u aan de kerk van Maarke. We kammen het hok E3-31-32 met het dorp en de beek erin uit. Einde om 17u. Zie ook 17 april

■ **KBE: Werkdag in het bos t'Ename.** Begeleiders: Guido Tack, tel. 0474/90.02.30 en Pieter Blondé, 0488/362 279. Samenkomst om 9u en 13u30 aan de loods in de Braamburgstraat 43 te Mater. 's Middags gratis soep en boterhammen met beleg voorzien. Zie verder ook 24 april Einde omstreeks 17u.

Zondag 30 mei 2010

■ **Een hooiland in bloei: wandelen in de Langemeersen.** Gids: Alexander Van Braeckel, tel. 0473/85.45.62 en Nico Geiregat tel. 0473/9332.33. Samenkomst om 14u aan het kruispunt van de Meersstraat en het zijstraatje in de Langemeersen, nabij het populierenbos. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen, verrekijker.

■ **GZ: Fluitjesfeesten te Ouwegem.** Natuurpunt afdeling Zingem werkt mee aan de fluitjesfeesten. Info te verkrijgen bij Eddy Van Den Abeele 09/384 43 54 of bij André Vandecapelle tel 09/384.29.73 of GSM 0498/45.93.42.

Woensdag 2 juni 2010

■ **ZV: Cursus zoogdieren, deel 6.** Start om 20u30 in het Stedelijk ontmoetingscentrum Leeuwergem Gentse Steenweg 306 te Zottegem - Leeuwergem. Excursie op zoek naar zoogdieren en hun sporen. Einde omstreeks 23u30.

Donderdag 3 juni 2010

■ **IWG: Determineren.** Info: Anne Fobert, tel. 055/21.01.37. Samenkomst om 19u30 op de Woeste Hoogte, Hotondstraat 2, 9600 Ronse. We determineren en bespreken meegebrachte vondsten en foto's van ongewervelden. Na de pauze determineren we materiaal van een lopende Lampyrisinventarisatie. Ook voor beginners die willen leren beestjes op naam te brengen met hulp van kenners. Einde omstreeks 22u30.

Vrijdag 4 juni 2010

■ **VA-*plus*: Beheerwandeling in het Paddenbroek te Kluisbergen.** Info: Van de Kerckhove Peter, tel. 055/38.57.77. Samenkomst om 19u30 aan de ingang in de Paddestraat te Berchem. Voor alle geinteresseerden die wat meer achtergrond willen verwerven in het beheer van de natuur richten we een thematische wandeling in rond het beheer van onze reservaten. Doelpubliek zijn uiteraard de vele aktieve vrijwilligers van onze werkgroepen, maar zeker ook geïnteresseerde Natuurpuntleden die wat meer over natuurbeheer wensen te weten te komen. Einde omstreeks 21u30.

Zaterdag 5 juni 2010

■ **NWB: Plantenstudiedag in het Vloethemveld in Zedelgem.** Gids: Danny Maddelein GSM 0479/67.95.73. Samenkomst om 9u aan de kerk van Zedelgem. Einde om 17u. De ganse dag planteninventarisatie in hok c1-47-24 met het gewezen militair domein met bos en heide, waarbij ook gebruik van verschillende plantenboeken aan bod komt. Meebrengen: laarzen, loep, flora's, lunchpakket met drank. Voor kostendelend vervoer vanuit onze regio contacteer Karel De Waele, tel. 09/386.45.60.

Zondag 6 juni 2010

■ **OUD+ NWG: Daguitstap naar de vallei van de Viroin.** Gidsen: Ronny De Clercq, tel. 055/45.63.42 en Nico Geiregat, tel. 0473/93.32.33. Samenkomst om 6u en om 8u aan de parking van de Carrefour, César Snoecklaan te Ronse. Opgelet: om 6u vertrekken in Ronse de mensen die een vogelgerichte boswandeling willen maken. Deze vertrekt om 8u aan de kerk van Le Mesnil in Viroinval. Om 8 uur vertrekt dan in Ronse al wie niet zo vroeg uit de veren kan. We spreken af om 10u aan de kerk van Nismes. Kostendelend vervoer. De rest van de dag bestuderen we alle planten en beesten die we tegenkomen. Terugreis omstreeks 19u.

Dinsdag 8 juni 2010

■ **ZV: Beheerwerken in het natuurgebied Boterhoek (Middenloop Zwalm).** Info: Joris Otte, tel. 09/360.44.82. Samenkomst om 19u30 aan de Boembekemolen, Boembekestraat te Brakel (Michelbeke).Distels maaien. Einde omstreeks 22u. Meebrengen: Zeis, werkhandschoenen en stevige schoenen.

Woensdag 9 juni 2010

■ **VA: Avondwandeling in het Kluisbos.** Gids: Norbert Desmet, tel. 0494/65.33.91. Samenkomst om 21u aan de parking van het recreatieoord 'Kluisbos' (zwembad). Daar wandelen we, op zoek naar geluiden van de jonge Bosuilen en eventueel Ransuilen en mogelijk Kerkuil op andere locatie. Meebrengen: stevig schoeisel, verrekijker,...Einde omstreeks 23u.

Zaterdag 12 juni 2010

■ **RO+PWG: 'Voorzomerflora' deel 1 in Ronse.** Gids: Karel De Waele, tel. 09/3864560 (enkel die namiddag: GSM: 0474/778276). Samenkomst om 14u op de parking aan de voorkant van het kerkhof Hogerlucht in de Ommegangstraat. We kammen het hok E2-58-22 met de spoorweg en Ten Berge erin uit. Einde om 17u. Zie verder ook 17 april. Meebrengen: laarzen, loep, flora's.

Zondag 13 juni 2010

■ **GZ: Familiale wandeling van Grootmeers naar Kaaimeers te Meilegem via het veer.** Gids: Eddy Van Den Abeele, tel. 09/384.43.54, Natalie Schepens en Lieven Nachtergaele. Start om 14 u aan de Scheldebrug in Zingem, kant Zingem. We gaan in groepjes van 10 door de Grootmeers en gaan over de Schelde met de plaatselijke veerboot, na een korte wandeling in de Kaaimeersen keren we terug met het veer en wandelen langs Mesureput terug door Grootmeers. In de Kaaihoeve wordt een drankstop voorzien. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: laarzen, verrekijker, veldgidsen.

■ **DE-*plus*: Familiale natuurwandeling in het Kom-op-tegen-kanker-bos te Astene-Deinze.** Gidsen: Wim Vercruysse, tel. 0485/39.60.20 en Jeroen Bossaer, tel. 0473/99.95.71. Samenkomst om 9u aan het kruispunt van de Gampelaeredreef en de Krekelstraat, 9800 Astene. We bezoeken een minder bekende hoek van het jonge stadsbos in Deinze, met aandacht voor de verschillende planten en dieren in dit gebied. Einde is voorzien omstreeks 11u30. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen, eventueel verrekijker.

■ **MOW: Zomerwandeling over trage wegen (ongeveer 8 km) met aansluitend bio-maaltijd.** Samenkomst om 10u aan Kafhoek 7 (jeugdverblijf) te Maarkedal. Enkel voor de bio-maaltijd is vooraf inschrijven nodig: volwassenen: 12 EUR - kinderen (-12): 7 EUR. Reserveren kan tot 8 juni: 055/239102 of info@mow-maarkedal.be Organisatie: MOW-Maarkedal.

Dinsdag 15 juni 2010

■ **ZV: Beheerwerken nabij de Boembekemolen (Middenloop Zwalm).** Gids: Jan François, tel. 09/361.03.00. Afspraak om 19u30 aan de ingang van het Kloosterbos, Kloosterbosstraat te Zottegem. Distels maaien voornamelijk langs een nieuwe bosaanplant. Einde omstreeks 22u. Meebrengen: zeis, werkhandschoenen en stevige schoenen.

Woensdag 16 juni 2010

■ **SL: Familiale avondwandeling langs de oude Leie in Oeselgem.** Gids: Karel De Waele, tel. 09/3864560 (of enkel die avond: GSM: 0474/778276).Samenkomst om 19u aan de kerk van Oeselgem. Einde bij zonsondergang. Rustige avondlijke natuurwandeling met aandacht voor watervogels en oevervegetatie langs de oude Leie en recent aangeplante houtkanten in de richting van kasteel te Lake van Zulte. Meebrengen: stevig schoeisel, verrekijker.

Donderdag 17 juni 2010

■ **ZV+VUB: Voorzomerflora in het Parkbos-Uilenbroek.** Gids: Dominiek Decleyre, tel. 09/360.37.62. Samenkomst om 19u30 aan de Picnic-tafel op de Waesberg te St-Maria-Lierde. Verkenning van

de flora in het prachtige natuurgebied Parkbos-Uilenbroek. Einde omstreeks 21u30. Meebrengen: Stevig schoeisel of laarzen, loep.

Vrijdag 18 juni 2010

■ **GZ: Beheerwerken op Grootmeers te Zingem.** Verantwoordelijke: André Vandecapelle, tel 09/384.29.73 of GSM 0498/45.93.42. Samenkomst om 8u30 aan de ingang langs de Schelde (trekweg). Einde omstreeks 18 u. Meebrengen: zeis, handschoenen, goed schoeisel.

Zaterdag 19 juni 2010

■ **GZ: Beheerwerken op Grootmeers te Zingem.** Verantwoordelijke André Vandecapelle, tel 09/384.29.73 of GSM 0498/45.93.42. Samenkomst om 8u30 aan de ingang langs de Schelde (trekweg). Einde omstreeks 18u met daarna een midsummer drankje en hapje. Meebrengen: zeis, handschoenen, goed schoeisel.

■ **ZWG: Kortste Nacht van het Zoogdier:** 'Natte pootjes' in samenwerking met de Provincie Oost-Vlaanderen. Kernthema: hoe beïnvloedt de aanwezigheid van water in het landschap het voorkomen van zoogdieren? Samenkomst **om 15u aan het Provinciaal Natuureducatief Centrum De Kaaihoeve, Oude Scheldestraat 16 te Meilegem (Zwalm)**. Er wordt die dag op zoek gegaan naar enkele sterk waterafhankelijke zoogdieren in de Vlaamse Ardennen. Tijdens de verschillende activiteiten kan iedereen komen meezoeken naar (sporen van) soorten als Waterspitsmuis, Watervleermuis en Bunzing. Daarnaast staan we stil bij de relatie tussen de toestand van onze natuur en het verdwijnen van de Otter in Vlaanderen en de eerste terugkeer van de Bever. Het programma ziet er als volgt uit: ● Er is een **postervoorstelling** ter plaatse. Doorlopend vertellen de verschillende soorten hun verhaal op enkele posters. Mensen van de ZWG geven hierbij de nodige uitleg.● **Landschapswandeling** voor breed publiek 'op zoek naar de Otter' (5-6 km, 15u30 tot 17u30) (buggyvriendelijk). We zoeken naar Otters in de Zwalm. Waar zoeken we? Wat hebben Otters nodig? Welke plaatsen kunnen dienen in een territorium (rust, markering, nest)? Waarom vinden we geen Otters? Wat kunnen we doen om Otters terug te krijgen?...) ● **Videovoorstelling** 'Otter' Om 18u geeft een half uur durende videovoorstelling ons een verhelderende kijk op het leven van de Otter. ● **Live-trapping** (19u, 23u, 0u30, rondleiding van ca. 1u, laarzen vereist).Op verschillende plaatsen rond de kaaihoeve staan valletjes opgesteld waarmee de kleinste zoogdieren worden gevangen. Op drie tijdstippen worden deze valletjes gecontroleerd en wordt uitleg gegeven bij de methode en de gevangen dieren. Er wordt vooral op natte locaties gevangen in de hoop Waterspitsmuis te vinden. ● **Vleermuiswandeling + batcafé** (22u korte wandeling, goed schoeisel gewenst).Gewapend met bat-detectors speuren vrijwilligers op een laatavondwandeling de omgeving af op zoek naar vleermuizen met de nadruk op grote wateroppervlakken. Doorlopend staat een live batdetector met luidsprekers aan de kaaihoeve opgesteld, zodat ook niet-wandelaars tijdens een bat-café naar Watervleermuis kunnen helpen zoeken.

Zondag 20 juni 2010

■ **OUD: Het landschap van de Langemeersen.** Wandeling rond landschap, beheer en soorten. Gids: Alexander Van Braeckel, tel. 0473/85 45 62 en Paul Cardon 055/31 19 92. Samenkomst om 14u aan het kruispunt van de Meersstraat en het zijstraatje in de Langemeersen, nabij het populierenbos. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen, verrekijker.

Zondag 20 juni tot zondag 27 juni 2010

■ **NWB: Botanisch zomerverlof in het Kleinwalsertal (Oostenrijk).** Gids: André Van den Bergh, tel. 052/35.05.18; GSM 0472/68.83.35. Verblijf in halfpension in het familiehotel 'Berggasthof Hammerer' te Hirschegg in het Kleinwalsertal. Een weekje botaniseren in de Oostenrijkse Alpen. Inschrijvingen afgesloten. Deelnemers krijgen op tijd een brief met de richtlijnen.

Dinsdag 22 juni 2010

■ **ZV: Beheerwerken nabij de Boembekemolen (Middenloop Zwalm).** Info: Jo Janssens, tel. 09/361.35.55. Samenkomst om 19u30 aan de Boembekemolen, Boembekestraat te Brakel (Michelbeke). Klaarleggen van de feestweide voor de Boembekefeesten, scheren van de haag, ... Einde omstreeks 22u.

Zaterdag 26 juni 2010

■ **RO+PWG: 'Voorzomerflora' deel 2 aan de Hotond op de grens Ronse-Kluisbergen.** Gids: Karel De Waele, tel. 09/3864560 (enkel die namiddag: GSM: 0474/778276). Samenkomst om 14u aan de parking aan de Hotondmolen. We kammen het hok E2-57-22 met de omgeving van de molen uit. Einde om 17u. Zie verder ook 17 april. Meebrengen: laarzen, loep, flora's.

KBE: Werkdag in het bos t'Ename. Begeleiders: Guido Tack, tel. 0474/90.02.30 en Pieter Blondé, 0488/362 279. Samenkomst om 9u en 13u30 aan de loods in de Braamburgstraat 43 te Mater. 's Middags gratis soep en boterhammen met beleg voorzien. Zie verder ook 24 april. Einde omstreeks 17u.

Zondag 27 juni 2010

■ **KRB: Beheerwerken in het Burreken.** Info: Filip Hebbrecht, tel 055/49.55.63. Samenkomst om 9u aan Perreveld N°14 te Zegelsem. Voor wie zin heeft om de handen uit de mouwen te steken en actief bij te dragen tot natuurbescherming. Maaien van hooilandjes, onderhouden van wandelroutes en zoveel meer. Einde omstreeks 12u. Meebrengen: riek en/of spade.

ZV: Boembekefeesten. Info: Vincent Decroock, tel. 0498/10.95.39. Afspraak om 12u aan de Boembekemolen, Boembekestraat te Brakel (Michelbeke).Diverse activiteiten rond mens en natuur. Einde omstreeks 22u. Meebrengen: Stapschoenen, verrekijker, loep.

Zaterdag 3 juli 2010

■ **DE-*plus*: Natuurdetective-activiteit voor kinderen te Deinze.** Gids: Annie De Crop, tel. 09/386.96.21, Brigitte Delmeire, tel. 09/386.42.62, Florent Van Broek en anderen. Samenkomst om 15u aan het speelplein van de Brielmeersen. Ben je tussen 4 en 12 jaar oud en wil je een echte natuurdetective worden? Breng gerust je ouders mee. Einde omstreeks 17u30.

Zondag 4 juli 2010

■ **RO + NWG: planten en insecten onder de loepe in Pyreneeën-Tombeele te Ronse.** Gids Walter Van Der Meulen. Tel 0496/53 00 85. Samenkomst om 15u aan Hof ter Guchten, Rotterij 278 te Ronse. Aandacht voor de kleine wonderlijke wereld waaraan met het blote oog voorbij wordt gegaan. Meebrengen: laarzen, loep. Einde omstreeks 18 uur.

Woensdag 14 juli 2010

■ **SL: Familiale avondwandeling langs de oude Leie tussen Grammene en Machelen.** Gids: Karel De Waele, tel. 09/3864560 (of enkel die avond: GSM: 0474/778276).Samenkomst om 19u aan de kerk van Grammene. Einde bij zonsondergang. Rustige avondlijke natuurwandeling met aandacht voor watervogels en oevervegetatie langs de oude Leie en genieten van het schilderachtige landschap dat kunstschilder Raveel zo nauw aan het hart lag.

Zaterdag 17 juli 2010

■ **ZV+ NWG: Nachtleven in de Munkbosbeekvallei.** Op zoek naar uilen, vleermuizen en nachtvlinders. Gids: Laurent Flostroy 21u-24u. Meer info in volgende Meander.

Zaterdag 24 juli 2010

■ **NWB: Plantenstudiedag in de Rozebroeken in St-Amandsberg.** Gids: Jean De Prez tel. 09/251.27.26; GSM 0472/48.42.34. Samenkomst om 9u aan de kerk van Campo Santo in St-Amandsberg bij Gent (hoek Antwerpse steenweg en Visitatiestraat). Einde om 17u. De ganse dag planteninventarisatie in hok d3-13-34 met vroegere volkstuinen en verwilderde natuur die omgevormd werd in parkzone, waarbij ook gebruik van verschillende plantenboeken aan bod komt. Meebrengen: laarzen, loep, flora's, lunchpakket met drank. Voor kostendelend vervoer vanuit onze regio contacteer Karel De Waele, tel. 09/386.45.60.

Zaterdag 31 juli 2010

■ **OUD+PWG: ' Zomerflora' deel 1 in Leupegem.** Gids: Karel De Waele, tel. 09/3864560 (enkel die namiddag: GSM: 0474/778276). Samenkomst om 14u aan de kerk van Leupegem. We kammen het hok E2-38-12 met de Schelde en de N60 uit. Einde om 17u. Zie verder ook 17 april. Meebrengen: stevig schoeisel, loep, flora's.

■ **KBE: Werkdag in het bos t'Ename.** Begeleiders: Guido Tack, tel. 0474/90.02.30 en Pieter Blondé, 0488/362 279. Samenkomst om 9u en 13u30 aan de loods in de Braamburgstraat 43 te Mater. 's Middags gratis soep en boterhammen met beleg voorzien. Zie verder ook 24 april Einde omstreeks 17u.

BIO SHOP

De Zonnebloem

Al meer dan 25 jaar vind je bij ons **alles voor een gezonde levenswijze**

Het grootste gamma **biologische voeding** in de streek,
massa's alternatieve en **fair trade geschenkartikelen**

Steeds **10% korting voor NP-leden** op het ruimste aanbod
natuurstudieboeken

Kom eens gezellig snuisteren in de Parkstraat 25, 9700 Oudenaarde
Tel. 055/31.64.30 de.zonnebloem@skynet.be www.bioshop.be

Office Partners

méér dan complete kantoorinrichting

gratis cataloog
& info folder
professioneel advies op maat

http://www.officepartners.be
e-mail: officepartners@skynet.be

Doornikstraat 8 - 9700 Oudenaarde
Tel: 055/30.41.13 - Fax: 055/30.91.13

Polet Accountancy bvba

Boekhouding - Fiscaliteit - BTW

Eenmanszaken - Vennootschappen

Pascal Polet
Meiweg 30, 9870 Zulte

Tel: 056/61.53.27
Fax: 056/61.79.01
Gsm: 0476/44.90.91
E-mail: polet.accountancy@skynet.be

Boomkwekerij
DE BOCK LV

Wij zijn specialisten in

Sierheesters, Rozen, Bamboes,
Vaste planten, Coniferen, Sierbomen,
Haagplanten, Fruitbomen.

Pelikaanstraat 89
9700 Oudenaarde - Nederename

Tel: 055/30.24.80 (bedrijf)
Fax. 055/31.35.83

TUINAANLEG EN -ONDERHOUD

alle snoeiwerken
ook verlagen van bomen

MICHAEL BEKAERT

Ganzendam 9 - 9890 Vurste
Tel: 0497/43.01.79

LE ROY RINASSUR BVBA

Warandestraat 17, 9810 Nazareth
Tel: 09/385.44.60 - 09/385.61.32
e-mail: leroy@rinassur.be

centea

verzekeringsmakelaar nr. 13839

ALLE BELEGGINGEN - LENINGEN
VERZEKERINGEN

P.V.S. electronic developments b.v.b.a.

E L E K T R O N I C A
ontwerp - productie - repair

+ *ZAKLAMPEN* www.pvsed.com/zaklampen

voor alle inlichtingen:
info@pvsed.com of 055/49.60.12
Neerstraat 28, 9636 Nederzwalm. BE 866.983.228

Dierenartsenpraktijk 'Blauwesteen'

Dierenartsen De Pourcq Bernard,
Moreaux Philippe en Vermoere Pieter

Blauwesteenstraat 43 te 9600 Ronse

www.dierenartsenpraktijkblauwesteen.be
tel: 055/21.38.19

uit sympathie

Jan FRANCOIS Landmeter-expert

Gentse Steenweg 138
9620 Zottegem

09/361 03 00
jan.francois@telenet.be
www.aardbol.be

Uw reclame in Meander bereikt 2160 leden-gezinnen in de regio Vlaamse Ardennen *plus* en 220 sympatisanten over gans Vlaanderen
Geïnteresseerd? Contacteer voor meer inlichtingen één der redactieleden (zie colofon)

Milieuverkenning 2030 - Natuurverkenning 2030

Johan Cosijn

Voor het eerst stelden de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) en het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) het Milieurapport en het Natuurrapport samen voor. MIRA 2009 en NARA 2009 zijn toekomstverkenningen die vooruitkijken naar de mogelijke toestand van milieu en natuur in 2030. Beide rapporten werden op 11/12/2009 overhandigd aan minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur Joke Schauvliege in het Vlaams Parlement.

Het Natuurrapport 2009 is het eerste natuurrapport dat de toekomst beschrijft. Het doel is inzicht te verwerven in de wijze waarop de natuur op langere termijn (Natuurverkenning 2030) zou kunnen evolueren bij bepaalde strategische beleidskeuzes (klemtoon op functieverweving of op functiescheiding?).

Het milieu- en natuurbeleid is de laatste jaren meer en meer op zoek naar globale oplossingen, die ook op langere termijn houvast bieden. Tot nu toe was de blik vaak te beperkt en werd er onvoldoende rekening gehouden met de evolutie in de tijd.

Het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) biedt met deze Natuurverkenning 2030 een hulpmiddel aan om het beleid te toetsen aan een beperkt aantal grondig onderbouwde scenario's. Het zijn realistische scenario's die rekening houden met klimaatverandering, economische en demografische ontwikkeling, landgebruik en milieukwaliteit. De scenario's gaan ervan uit dat de budgetten voor natuur onveranderd blijven.

Vlaanderen moet kiezen: is het beter functies zoals landbouw en natuur elk in grotere blokken te groeperen (het scenario 'scheiden')? Of is het juist beter ze te vermengen, zoals in het scenario 'verweven'? Of nog: zetten we het huidige beleid verder (het referentiescenario)? Deze verkenning toont ook hoe de toekomst eruit kan zien als er voor milieu meer middelen worden vrijgemaakt: het Europa-scenario.

Het antwoord is niet eenduidig: elk scenario heeft sterkten en zwakten. Door scenario's weloverwogen in te zetten, is het mogelijk het beleid te optimaliseren binnen de huidige budgettaire middelen.

De voorbereiding van de Natuurverkenning 2030 behaalde de Spitsprijs 2009 voor innovatie van de Vlaamse overheid. De Natuurverkenning 2030 sluit aan op de Milieuverkenning 2030 waarin de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) haar scenario's voor het milieu bekijkt.

Beide rapporten worden ondersteund door een reeks wetenschappelijke rapporten en aangevuld met twee websites waar nog meer resultaten te consulteren zijn.
www.natuurverkenning.be - www.milieuverkenning.be

Nieuwe afdeling Deinze *plus*: verslag van de startactiviteit

Koen Houthoofd

Op 24 januari stond de startactiviteit van de kersverse afdeling Deinze *plus* op het programma: een wandeling in de Vondelmeersen, gevolgd door een korte voorstelling van de afdeling tijdens het verorberen van pannenkoeken en een warm drankje. Om zoveel mogelijk mensen te laten kennismaken met de vereniging, werd elk lid persoonlijk uitgenodigd. We waren dan ook verheugd om maar liefst 140 deelnemers te mogen verwelkomen in Wontergem. Tijdens de wandeling

Eén der groepen maakt kennis met de Vondelmeersen
foto: Geert De Sutter

werd het belang van de Vallei van de Zeverenbeek belicht door de vijf natuurgidsen. Ook het beheer van de reservaatspercelen (ondertussen meer dan 50 ha) en de rol van de vrijwilligers hierbij werd in de kijker gezet.

Na de wandeling werd iedereen getracteerd op pannenkoeken – gebakken door een zestal vrijwilligers – met een warme choco of koffie – geschonken door een andere schare vrijwilligers. Terwijl dit genuttigd werd, gaf Ward Stulens een uiteenzetting over de rol van Natuurpunt in de maatschappij en kersverse voorzitter Koen Houthoofd spitste zijn powerpointvoorstelling toe op de rol van de nieuwe afdeling Deinze *plus* op de natuur in Deinze, Machelen en Olsene. Tot slot verraste Koen Bilcke de aanwezige 'ouwe rot' Karel De Waele met een persiflage van een 'Man Bijt Hond'-onderdeel met als titel 'Het Dossier De Waele' waarin steeds maar het verband gelegd werd tussen allerlei recente en minder recente gebeurtenissen met de 'hoofdverdachte' Karel De Waele. Meteen een aanleiding voor Koen om Karel te bombarderen tot 'erevoorzitter' van Natuurpunt Deinze *plus*. Karel besloot met het uiten van zijn vertrouwen in de toekomst van deze afdeling, zeker gezien deze enthousiaste ploeg bestuursleden.

Via deze weg willen we nogmaals alle aanwezigen bedanken!

Het 'Dossier De Waele' kan u bekijken op http://www.deinzeplus.be/blogstartactiviteit-24012010/

Kom naar de Gulke Putten

Kom naar de Gulke Putten (Wingene) op zondag 30 mei 2010, en vier met ons samen 40 jaar zorg voor natuur en landschap.

We houden ter plaatse 'open deur' vanaf 14u00, met een unieke wandelmogelijkheid (eenmalig natuur wandelpad), animatie voor de kinderen, gezellige bar met kansen om oude bekenden te ontmoeten, lekkere hapjes, tentoonstelling van modern beheermateriaal, informatie over het Life+ project en verhalen en foto's uit ons rijke verleden.

Voor al wie ooit betrokken was bij het natuurgebied Gulke Putten, en voor wie nu geïnteresseerd is: een unieke kans tot ontmoeting!

De plaats van de feesttent in de St.-Pietersveldstraat zal aangeduid worden met wegwijzers vanaf E40, afrit 10. Parking is voorzien.

Info: christine.verscheure@scarlet.be

De mediawatcher

Landbouw

Landbouw en vervuiling
Een grootschalig onderzoek in China heeft aangetoond dat landbouw het water er meer vervuilt dan de industrie. In vorige rapporten werd dat steeds geminimaliseerd. Overigens werden nu ook nog niet alle resultaten vrijgegeven. Andere rapporten hadden al aangetoond dat de Chinese boeren dubbel zo veel meststoffen gebruiken dan aangewezen. (VILT nieuwsbrief, 15-02-2010)

Landbouw en biodiversiteit
Onderzoek in Europa heeft aangetoond dat de sproeimiddelen in de landbouw de voornaamste reden zijn van de massale terugval van de soortenrijkdom op akkergronden en hun omgeving. Op met pesticiden behandelde akkers komen maar half zo veel soorten voor als op ecologisch bewerkte akkers. (VILT nieuwsbrief, 15-02-2010)

Franse vleesveehouders eisen actie tegen massale import
De Franse vleesveehouders eisen maatregelen tegen de invoer van goedkoop vlees uit Zuid-Amerika. Tegen goedkope invoer van de grondstoffen voor de veevoeders hebben ze dan wel geen bezwaar. (VILT nieuwsbrief, 9-02-2010).

Geef het goede voorbeeld...
De voorzitter van de milieuraad van Ruien neemt het zelf soms niet zo nauw met de wetgeving. Hij liet mest in de gracht stromen maar noemde het zelf een accident. (19-02-2010)

Honger op de akker
De beheersovereenkomst akkervogelbescherming bewees deze winter haar nut. Op percelen waar landbouwers gewassen lieten staan kwamen honderden vogels (gorzen, Veldleeuweriken,...) foerageren. (VILT nieuwsbrief, 15-01-2010)

Stront aan de knikker...
Uit cijfers van de mestbank blijkt dat in 2009 aan 3201 landbouwbedrijven (goed voor 81300 ha) afwijkende (minder strenge) bemestingsnormen werden toegekend. (VILT nieuws-brief, 14-01-2010)
Het gemiddelde nitraatresidu in de Vlaamse landbouwgronden is vorig jaar, na twee jaar daling, weer gestegen. Dit blijkt uit het nitraatresidurapport 2010 van de mestbank. Bond Beter Leefmilieu wijst met een beschuldigende vinger naar de kwijtschelding van boetes voor de landbouwers in de 2007 en 2008. (Vilt nieuwsbrief, 08-03-2009)

Natuur in plaats van landbouw
In de provincie Zeeland wordt 6800 ha landbouwgrond omgezet in natuurgebied, kostenplaatje 340 miljoen euro. Deze metamorfose in Zeeland is goed voor tewerkstelling, voor de waterhuishouding, toerisme en kadert in de uitbouw van de ecologische hoofdstructuur in Nederland en de uitvoering van de instandhoudingsdoelstellingen, in Vlaanderen nog in beginfase. Alle aankopen gebeuren op vrijwillige basis. (Vilt nieuwsbrief, 05-02-2010)

Scharrelkip
De Nederlandse sauzenfabrikant Calvé draait voortaan enkel nog eieren van kippen met vrije uitloop in haar mayonaise. "We proberen de kippen een zo normaal mogelijke levensstijl te geven en dus horen ze buiten in het daglicht te lopen", zegt Aurélie Gerth van Calvé. Het gaat om 1,3 miljoen kippen die voor 475 miljoen eieren zorgen. (09-03-2010)

Natuur

Uit de doden opgestaan
Italiaanse wetenschappers willen door het gebruik van genetische technieken het Oeros reconstrueren. Oerossen zijn met hun twee meter schofthoogte en gewicht van een ton de grootste runderen die er ooit in Europa rondliepen maar ze stierven 400 jaar geleden uit. (VILT nieuwsbrief, 23-01-2010)

We zijn toch in beeld geweest
Vogelbescherming Vlaanderen

heeft klacht ingediend tegen de vogelschutter uit het TV programma 'Man bijt hond' die zo maar voor de camera een paar Spreeuwen onder vuur nam. Spreeuwen zijn in Vlaanderen beschermd. Toch maar beter eens nadenken als je op TV komt. (VILT nieuwsbrief, 08-02-2010)

Jacht

Veroordeeld

Een jachtwachter uit Kruishoutem is veroordeeld voor het gebruik van gif (o.a. Temik), het houden van Kraaien en Eksters in kooien en het gebruik van vangkooien. De verdediging voerde aan dat de jachtwachter "andere vogels een kans wou geven door het verdelgen van Kraaien en Eksters". Zo veel goedheid toch bestraft... (15-01-2010, 12-02-2010)

Geen aalmoes voor de Aalscholver

Geen aalmoes voor de Aalscholver
foto: Tom Buysse

Het Nieuwsblad kopte op 21-01-2010 met "Visbestand in gevaar in Leie". Tijdens de strenge wintermaand januari verbleven tot meer dan 100 Aalscholvers op de Leie te Deinze. Een prachtig zicht om deze vogels te zien jagen. Aalscholvers als ambassadeurs van de vissen: ze bewijzen dat er weer vis zit in de Golden River.

Houtduiven

Tijdens het weekend van 27 en 28-02 werd er door de Vlaamse jagers massaal op houtduiven geschoten. Dit gebeurde op vraag van de Vlaamse land- en tuinbouwsector. Houtduiven veroorzaken in de landbouw veel overlast (26-02-2010). Een dergelijke actie in februari is echter louter symbolisch. Een groot deel van de Houtduiven die hier dan verblijven zijn trekvogels.

Nog maar eens de Vos

Vlaams milieuminister Schauvlieghe wil peilen naar het maatschappelijk draagvlak voor de Vos in Vlaanderen. Ze wil de Vlaamse bevolking laten bevragen over de aanwezigheid van Vossen. Het INBO werd een wetenschappelijk advies gevraagd om het beleid met betrekking tot Vossen in Vlaanderen te optimaliseren. (VILT nieuwsbrief, 09-01-2010)

Milieu

Onzinnig - immoreel

De topman van Ryanair droomt er van om vluchten naar de VS en Canada aan te bieden voor 10 euro. Ecologische voetafdruk? Nooit van gehoord... (16-01-2010)

Warm

Al waren er veel die deze winter een beetje meewarig deden over de opwarming van de aarde, volgens de NASA was het voorbije decennium het warmste ooit. (23-01-2010)

Gezondheid

Als gevolg van ontwrichting van het milieu, opwarming en verstedelijking dreigen nieuwe ziektes over te gaan van dier op mens. In de voorbije decennia hebben de Verenigde Naties minstens 45 meldingen gekregen van ziektes die oversprongen van dier naar mens. (VILT nieuwsbrief, 09-01-2010)

Met een korreltje zout

Natuurpunt wijst erop dat het massaal gebruik van zout er voor zorgt dat zoutminnende planten meer en meer in de wegbermen voorkomen (zie het artikel van Luc Menschaert in Meander 4-2009 blz. 26 e.v.) Andere soorten verdwijnen dan weer en ook amfibieën en vogels lijden onder het vele zout. (20-02-2010)

Paddenstoelenwerkgroep

In Meander 3/2010 zal een tabel gepubliceerd worden met alle uitstappen rond paddenstoelen vanaf september. We sluiten voor een voorjaarswandeling wel aan bij de Oostvlaamse Mycologische Werkgroep en wel op zaterdag 24 april voor een wandeling in Bos t'Ename die start om 9u30 met verzamelpunt aan het museum op het Enameplein. Einde rond 12u. Gids is Peter Verstraeten; tel: 09/385.41.74.

Vissen met zijn allen

Norbert Desmet

Nog op zoek naar een nieuwe hobby in een van de luikjes die de natuur rijk is? Vissen mensen, vissen. Hiermee geen pleidooi om een visverlof en hengel in huis te halen en bij de eerste voorjaarszon uw stek tussen de andere sedentaire sportbeoefenaars in te nemen…. Zeker niet als daarmee tegenwoordig samenhangt dat je vijand van de Aalscholver moet zijn om tot de gilde toe te treden. Nee bekijk het eens zo: deze winter was de Schelde een eldorado voor onze vogelsoorten met oa. grote aantallen Krakeenden overal en in Spiere Helkijn honderden Tafeleenden, maar ook Futen en Dodaarsjes ea. De Schelde liet heel wat watervogels overleven in deze toch strenge winter met veel dichtgevroren stilstaande wateren. Ik zag aan de Scheldesluis te Kerkhove een Aalscholver tot mijn verwondering een veel te grote vis binnenwurmen. Dat kan alleen maar als daar een goed voorraadje aan eten is en wie had twintig jaar geleden durven denken dat zo'n dood water ooit nog levend zou worden. Deze week begin maart zaten de eerste vissers onder de Scheldebrug te Kerkhove, daar waar verder stroomaf rond Zingem al enkele jaren verhalen over wonderbaarlijke visvangsten de ronde doen.

In het jaar van de biodiversiteit sta je ook verwonderd over de verschillende soorten die weer voorkomen. Dat gaat zo bij mondjesmaat en ook de Leie lijkt dezelfde weg te volgen: wat Blankvoorntjes, dan Rietvoorns en karpers en Paling en natuurlijk ook Giebels en de exoot Blauwbandgrondel (zie foto op p. 25), de Canadese gans onder de vissen. We berichtten ook al in Meander over de Zwalm en zijn waterbewoners en de Kwabaal van de Maarkebeek en we hadden daar ook al de historische schets van gegevens in een artikelenreeks over vissen van G. Tack (Meander…). Vissen in de aandacht dus maar in tijdelijke pieken, als een dobber die af en toe eens boven water komt. Dat is spijtig want er zijn veel facetten aan de hernieuwde kolonisatie in onze wateren, in veel gevallen via een heel natuurlijke spontane weg. Wie volgt dat van dichterbij?

In een artikel van Luc Samsoen van het PVC Provinciaal Centrum voor Milieuonderzoek (Vislijn, jaargang 2010, Uitgave ANB) krijgen we een interessante beschouwing onder de titel 'De Bovenschelde tussen Kluisbergen en Gent'. We citeren:

"Tijdens de 19de eeuw werd de Schelde ten dienste van de scheepvaart grotendeels gekanaliseerd en rechtgetrokken. Het gedeelte Avelgem tot Gent bedraagt hierdoor slechts nog een 40-tal km, terwijl de bochtige rivier in de 18de eeuw nog 64 km lang was. De vele afgesneden meanders maken nu geen deel meer uit van de rivier, maar zijn mooie eilandjes van stilstaande waterbiotopen in de valleikom. Het debiet van de Bovenschelde is sterk afhankelijk van de neerslag en is in drogere perioden eerder beperkt. Er wordt namelijk veel water uit de Bovenschelde en de Leie gebruikt voor de voeding van een aantal kanalen in Noord-Frankrijk een Oost- en West-

Krakeenden overal… *foto: Paul Vandenbulcke*

Vlaanderen. De jarenlange saneringsinspanningen zorgden voor een geleidelijke verbetering van de waterkwaliteit, met de terugkeer en stelselmatige toename van de visstand tot gevolg.
In 1996 telde men slechts 13 vissoorten en was de Bovenschelde stroomopwaarts van Oudenaarde visloos. In 2006 werden, op bijna het volledige traject van de Bovenschelde, 19 vissoorten waargenomen. Knelpunten blijven echter de vervuiling van de Grote en de Zwarte Spierebeek door bedrijfs- en huishoudelijk afvalwater uit Wallonië en Noord-Frankrijk, alsook via de Ronne door vervuiling vanuit Ronse. De visstand stroomopwaarts Oudenaarde is dan ook kleiner en minder gevarieerd dan stroomafwaarts van de stuw van Oudenaarde.

Op de Bovenschelde is Blankvoorn de meest verspreide vissoort, gevolgd door Giebel en Paling. Stroomafwaarts van de stuw van Asper wordt nog steeds de meeste diverse en dichte visstand gevonden. De actuele bouw van een nevengeul als vispassage aan deze stuw zal de stroomopwaartse vismigratie verder bevorderen. Reeds een tiental jaren worden opnieuw hengelaars langs de Bovenschelde

...de exoot Blauwbandgrondel foto: Vilda, Yves Adams

aangetroffen, zij het in wisselende aantallen door de nog onstabiele waterkwaliteit. De resterende zware lozingen op de Bovenschelde worden nu in versneld tempo aangepakt via een sanering op Waals grondgebied en bijkomende investeringen in Ronse en Melden Oudenaarde. Op korte termijn mag dus een bijkomende verbetering van de waterkwaliteit verwacht worden."

Verder in voornoemd tijdschrift ook de schade door schroefpompen aan vispopulaties behandeld (hebben we die ook bij ons niet?) en ook Kwabbie de Kwabaal van de Maarkebeek staat in de belangstelling. Deze zoetwaterkabeljauw met zijn kenmerkend kindraadje doet het blijkbaar niet slecht na zijn herinplanting. Naast kleine en grote Kwabalen konden de scholen van Maarkedal in een info-moment ANB MOW kennis maken met Bermpje, stekelbaars en Serpeling. En voor wie nu eens uit die valstrik Kolblei - Brasem wil geraken een paar goede tips: beiden zijn sterk op mekaar gelijkende 'platte soorten', donkergrijs op de rug en lichter zilverkleurig op flanken en buik. Oudere Brasems hebben wat bronskleur en worden max. tot 80cm groot en 15 jaar oud. Kolblei heeft een beetje rode gloed bij de gepaarde vinnen, wordt max. 40cm lang en 10 jaar oud. De Kolblei heeft grotere schubben (8-10 schubbenrijen boven de zijlijn, bij Brasem 11-15) en een groter oog dan de Brasem. Dat oog laat determinatie uit de hand toe bij jongere sterk gelijkende eks: de diameter van het kolbleioog is groter dan de afstand van mond tot oog.

Men spreekt van 'verbraseming' van veel stilstaande waters en visvijvers en daar raakt visbeheer ook de biodiversiteit in onze watermilieu's. Blijft de vraag wie meest schuld heeft: karper en Brasem (vaak uitgezet) als grondwoelende soort of de aanvoer in het water van voedingsstoffen uit de landbouw, die dan neerslaan in het slib. Het teveel aan nutriënten veroorzaakt algenbloei, waardoor de helderheid van het water sterk afneemt. Door lichtgebrek verdwijnen de waterplanten en met hen stilaan ook libellen, slakken, waterinsecten, padden en kikkers en ook vissoorten als de Snoek. Door het verdwijnen van deze roofvis kunnen karperachtigen zich massaal uitbreiden. Deze verorberen het dierlijk plankton dat zich voedt met algen, waardoor het water nog meer vertroebelt en voor de natuur waardeloos wordt. Zo kan de Brasem de hele visgemeenschap stilaan gaan domineren, de 'verbraseming'is een feit. Hoewel de Brasem de vertroebeling niet veroorzaakt, houdt hij deze door zijn levenswijze wel in stand. Door het omwoelen van de bodem komen steeds opnieuw slibdeeltjes en voedingsstoffen in het water.... Het is ook in de aalscholverproblematiek aangehaald dat het gebrek aan waterplanten deze soort vrij spel geeft op zoek naar zijn prooi, uiteraard dikwijls jonge Brasem en Kolblei en Voorn. Het terugdringen van die voedselaanrijking wordt als (zeer langdurige) oplossing gezien maar plaatselijk dient allicht ook ingegrepen te worden in de visstand door het opruimen van teveel aan Brasem, Kolblei en Karper. Daar geraken de meningen tussen vissers en natuurliefhebbers weer zwaar verdeeld.

De weg naar een rijk stilstaand waterbiotoop is dus nog lang maar het herstel ervan is een topprioriteit, zeker in natuurgebieden, of zou dat toch moeten zijn. We zien een verdergaande verschraling en vermesting van onze laatste natuurlijke waters. Het steeds weerkerende advies van het stoppen van de eutrofiëring, inrichten van plantenrijke oeverzones en het uitzetten van roofvissen lijkt voorlopig weinig resultaat op te leveren.

We zouden bijna zeggen gelukkig is er nog de Schelde... *bijna* hé.

Bijzondere vogelwaarnemingen december 2009 - februari 2010

Bart Heirweg

Het is ondertussen vrij duidelijk dat we net als vorig jaar nog eens een echte winter hebben gehad. We hebben niet alleen verschillende dagen erg koud weer gekend, maar in vergelijking met andere jaren hadden we ook opvallend veel sneeuw. Dat het koud was, zie je ook aan de waarnemingen: **Blauwe kiekendief** was weer alom present, er werden regelmatig **Grote zaagbekken** en **Brilduikers** gezien en hier en daar zat ook een **Nonnetje**.

Via waarnemingen.be kwamen voor deze periode bijna 10000 waarnemingen binnen, ingestuurd door 128 verschillende waarnemers. Als ik me niet vergis is dat het hoogste aantal sinds de start van deze rubriek. Zoals je dus kunt zien, heeft waarnemingen.be ook een positieve invloed op de hoeveelheid waarnemingen die ons bereiken.

December

De maand start meteen goed met een topdag wat ganzentrek betreft. Te Astene werd een groep van 140 **Grauwe ganzen** gezien en te Bachte-Maria-Leerne nog eens 120 exemplaren (Ivan Steenkiste). In Wannegem-Lede werden die dag ondermeer groepen van respectievelijk 808, 180, 125, 110 en nog een aantal kleinere groepen Grauwe ganzen gezien (Geert Colembie). Verder werd daar ook nog een **Tjiftjaf** gezien (Geert Colembie). Diezelfde dag werd ook een **Kleine zilverreiger** gezien in de buurt van het Bos t'Ename (Luc Menschaert).

Vanaf 03/12 werd regelmatig een **Vuurgoudhaantje** gezien te Petegem-Leie (Koen Verhoeyen, Viviane Lotens). Op 06/12 werd een **Cetti's zanger** gehoord aan het Rietveld van de centrale te Ruien (Thijs Litaer), deze soort zal het ongetwijfeld erg lastig gehad hebben gedurende deze koude winter. Diezelfde dag vloog een **Slechtvalk** over Mater (Ludo Van der Linden). Een dag later, op 07/12, werd een Slechtvalk gezien te Ronse (Dirk Verroken) en zaten twee **Grote zaagbekken** op De Ham te Zevergem (Laurens van Merris).

Héél ongewoon is de waarneming van een **Zomertortel** te Astene op 08/12 (Ivan Steenkiste). Deze soort komt hier in principe enkel als zomergast voor, bijgevolg zijn winterwaarnemingen extreem zeldzaam.
Op 09/12 werd een **Tjiftjaf** gezien te Mater en die werd daar ook nog op latere data waargenomen (Luc Menschaert). De **Slechtvalk** van de Langemeersen was deze winter opnieuw van de partij, op 10/12 werd ze daar voor de eerste keer gezien (Ludo Van der Linden). Diezelfde dag werd te Ronse ook een Slechtvalk gezien en daar zaten ook twee **Vuurgoudhaantjes** (Dirk Verroken). Nog een Vuurgoudhaantje zat op 11/12 aan het Zwembad in het Kluisbos (Mathieu Derume) en we blijven in de bosrijke omgeving, want in het Bos t'Ename werd een **Middelste bonte specht** gezien (Pieter Blondé, Breght Vandenberghe).

Een groep van een 94-tal **Grauwe ganzen** trok op 12/12 over de Mesureput te Zingem (Bart Heirweg). Op 13/12 werd een **Kleine bonte specht** gezien te Ronse (Luc Baekelandt). Op de Callemoeie te Nazareth zat diezelfde dag een **Hybride Kuif x Tafeleend** (Björn Deduytsche), een **Geelpootmeeuw**

werd gezien aan het Sas te Oudenaarde (Dimitri Van de Populiere) en een **Kleine zilverreiger** vloog over Bachte-Maria-Leerne (Koen Houthoofd). Overwinterende **Zwarte roodstaarten** zijn zeker niet algemeen, maar toch werden op 14/12 twee mannetjes gezien te Ronse. Deze werden daar ook later nog teruggezien (Dirk Verroken).

Als het erg koud wordt en er ligt veel sneeuw ten noorden van ons, dan krijg je traditioneel ook de sneeuwtrek. Dat zie je ook aan de waarnemingen: een groep van 80 **Grauwe ganzen** trok op 18/12 over Nokere (Lieven Kinds) en op 19/12 vlogen 3 **Wulpen** over Elst (Bart Heirweg). Diezelfde dag trokken ook 8 **Kolganzen** over Petegem-aan-de-Leie (Koen Verhoeye) en 50 **Grauwe ganzen** over Bos t'Ename te Volkegem (Stephaan D'Haeyer).
Diezelfde dag werd er een **Kleine barmsijs** gezien aan de oude spoorweg te Ronse (Johan Glibert) en we sluiten deze dag af met een héél uitzonderlijke waarneming van 4 **Fraters** te Elst (Luc Neujens). Deze soort is sowieso een erg zeldzame wintergast geworden in België, dus de aanwezigheid van 4 pleisterende vogels in onze Vlaamse Ardennen is wel erg bijzonder.

Een mannetje **Nonnetje** werd op 21/12 gezien op de Donkvijver te Oudenaarde en zal daar later nog meer worden gezien (Alexander Devos, Nico Geiregat, Ludo Van der Linden). Op 24/12 zaten twee **Ooievaars** te Petegem-Leie (Koen Verhoeye).
Een **Kleine bonte specht** werd op 25/12 gezien aan de Pyreneeën te Ronse (Dirk Verroken). Op 26/12 zat een vrouwtje **Grote zaagbek** op de Prijkels te Nazareth (Daan Dekeukelaire, Björn Deduytsche) en een **Vuurgoudhaantje** werd geringd in het Rietveld te Ruien (Thijs Litaer).
Op 28/12 trokken 84 **Grauwe ganzen** over Erwetegem (Herman Haustrate), opnieuw een **Middelste bonte specht** werd deze keer gezien in het Kluisbos (Thijs Litaer) en twee **Goudvinken** zaten aan Tombele te Ronse (Dirk Verroken). Op 29/12 vloog een **Slechtvalk** over Deinze (Koen Dewitte) en we sluiten de maand december af met een mannetje **Grote zaagbek** (Dimitri Van de Populiere) en een eerste winter **Topper** (Davy De Groote) op de Donkvijver te Oudenaarde.

Januari

We startten het nieuwe jaar op 03/01 met een **Roerdomp** aan de Callemoeie te Nazareth (Ivan Steenkiste), waar verder ook een tweede winter **Geelpootmeeuw** (Daan Dekeukelaeire) en een **Grote zilverreiger** (Daan Dekeukelaeire, Davy De Groote) zat. Een dag later op 04/01 werd een **Havik** gezien te Opbrakel (Herman Haustrate). Het lijkt er nu toch op dat deze soort een vaste gast wordt in onze streek. Een **Tjiftjaf** zat op 05/01 te Oudenaarde (Johan Glibert) en op 06/01 werd een **Pontische meeuw** gezien te Deinze (Viviane Lootens). Deze vogel werd daar later nog verschillende keren terug gezien. Ook de **Roerdomp** van de Callemoeie was terug present (Viviane Lootens) en maar liefst 3 **Roerdompen** werden op 08/01 gezien aan de Prijkels te Nazareth (Philip De Somer).
Een **Oeverpieper**, een zeldzame verschijning in onze regio, werd op 09/01 gezien langs de Schelde te Kerkhove (Christoph Wintein). Op de Callemoeie te Nazareth zat opnieuw een **Geelpootmeeuw**, deze keer betrof het een adult (Davy De Groote). Te Petegem-Leie werd opnieuw een **Ooievaar** en deze keer ook een **Grote zilverreiger** gezien (Koen Bilcke). Nog een **Grote zilverreiger** vloog op 10/01 over Sint-Denijs-Boekel (Vincent Decroock) en in het Kluisbos werd de **Middelste bonte specht** opnieuw gezien (Thijs Litaer).
Er werd op 13/01 opnieuw een **Roerdomp** gezien, deze keer aan de Donkvijver te Oudenaarde (Dimitri Van de Populiere) en te Kluisbergen werd een **Smelleken** gezien (Nobert Desmet).
Op de Callemoeie te Nazareth werden op 15/01 twee **Pontische meeuwen** gezien (Davy De Groote). De volgende dag waren de meeuwen opnieuw present: Davy De Groote spotte twee **Geelpootmeeuwen** op de Donkvijver te Oudenaarde. Deze vogels werden daar ook op latere data terug waargenomen.

Op 16/01 zat een vrouwtje **Brilduiker** op de zwaaikom te Eke (Laurens Van Merris). Een groep van 95 **Kolganzen** vloog op 17/01 over Erwetegem (Herman Haustrate). Die dag werden er op de Callemoeie opnieuw twee **Pontische meeuwen** gezien en zaten er verder ook 3 **Geelpootmeeuwen**,

een vrouwtje **Grote zaagbek** en een **Roerdomp** (Davy De Groote, Dimitri Van de Populiere en Ward Simoens). Er zat ook een **Grote zaagbek** aan de Leiemeersen te Bachte-Maria-Leerne (Luc Derutter). Op 18/01 werd een vrouwtje **Brilduiker** gezien op de Schelde te Eke (Frank Ghyselen).

Brilduiker *foto: Paul Vandenbulcke*

Kleine bonte spechten werden op 20/01 gezien te Rozebeke (Luk Neujens) en te Sint-Goriks-Oudenhove (Luk Neujens). Nog een **Kleine bonte specht** werd op 21/01 gezien te Zingem (Frans D'Hondt).
Op de Callemoeie te Nazareth zat op 21/01 een vrouwtje **Nonnetje** (Niko Vanwassenhove) en op 24/01 zat er ook eentje op de Donkvijver te Oudenaarde. Verder werd er die dag nog een **Smelleken** gezien te Wannegem-Lede (Geert Colembie).
Drie mannetjes **Brilduiker** werden op 26/01 gezien te Sint-Martens-Leerne (Paul Geeroms) en één mannetje **Grote zaagbek** zat op De Bruwe te Zevergem (Laurens Van Merris). Op 21/01 zat een **Bokje** vermoedelijk op één van de laatste onbebouwde plaatsjes op het Opgespoten terrein te Oudenaarde (Guido Minnaert). Twee mannetjes en een vrouwtje **Grote zaagbek** zaten op 30/01 in de Rooigembeekvallei te Mullem (Dirk Verbelen). We sluiten de maand af met een overvliegende groep **Kolganzen** (150ex) te Wannegem-Lede (Geert Colembie) en twee vrouwtjes **Nonnetje** te Zevergem (Frank Ghyselen).

Februari

De maand startte meteen met een mooie soort. Op 02/01 werden 5 **Kleine zwanen** gezien langs de Doorn te Eine (Geert Colembie, Gunther Groenez, Ferdi Verleysen en Björn Deduytsche), ook later werden ze daar nog vaak terug gezien. Op 05/01 werd een **Zwarte specht** gezien in het Kluisbos (Willy Aelvoet) en vlogen er 105 **Kolganzen** over Zevergem (Frank Ghyselen).
Een vrouwtje **Bruine kiekendief** werd op 08/02 gezien aan de Kaaihoeve te Meilegem (Ugo Sansen). Op 10/02 werd een mannetje **Smelleken** gezien, jagend over de Langemeersen te Petegem-aan-de-Schelde (Dimitri Van de Populiere, Dominique Verbelen).
Een **Zwarte specht** zat op 11/02 in het Muziekbos te Ronse (Stephaan D'Haeyer). Op 13/02 zat een **Geelpootmeeuw** aan het Sas te Oudenaarde (Dimitri Van de Populiere), een **Havik** vloog over Astene (Viviane Lootens, Koen Verhoeye) en 120 **Kolganzen** trokken in zuidelijke richting over Nokere (Lieven Kinds). Op 15/02 pleisterde te Astene dan weer een groepje van 34 **Kolganzen**, aangevuld met 26 **Grauwe ganzen** (Peter Van Herp). Er zat die dag ook een **Grote mantelmeeuw** op de Meersblomme te Zwijnaarde (Frank Ghyselen) en 5 **Geelpootmeeuwen** zaten op de Donkvijver te Oudenaarde (Dimitri Van de Populiere).
Op 17/02 vloog een **Smelleken** te Eke (Laurens Van Merris). Te Meilegem foerageerde op 18/02 een groepje van 27 **Toendrarietganzen** (Dimitri Van de Populiere) en trok een groepje van 100 **Grauwe ganzen** over Wannegem-Lede (Geert Colembie). Op 19/02 werden drie **Grutto's** gezien aan de Donkvijver te Oudenaarde (Dimitri Van de Populiere), voor onze regio zijn dit meteen de eerste van het voorjaar. Verder kwam er toen ook een **Pontische meeuw** slapen op de Donkvijver (Dimitri Van de Populiere).
Een vrouwtje **Goudvink**, een **Kleine bonte specht** en een **Vuurgoudhaantje** werden op 21/02 gezien aan de Pyreneeën te Ronse (Dirk Verroken). De **Middelste bonte specht** werd ook opnieuw gezien in het Bos t'Ename (Chris Nuyens) en een vrouwtje **Bruine kiekendief** foerageerde te Etikhove (Dieter Geenens).
Een groepje van 10 **Barmsijzen** foerageerde aan het Bos t'Ename (Luc Menschaert). De eerste **Zomertalingen** werden op 24/02 gezien te Wannegem-Lede (Geert Colembie) en met een **Havik** te Lierde (Herman Haustrate) en nog één te Gavere (Jan Verhoeye) sluiten we de maand februari af.
Februari staat verder ook steeds bekend voor de doortrek van de eerste **Ooievaars**: op 04/02 vlogen er twee gezien te Ronse (Jean Lobert), op 06/02 en ook later werden tot 8 exemplaren gezien te Kruishoutem (Frank Huysentruyt, Ward Simoens, Benny Cottele, Norbert Desmet) en zat er eentje te Machelen (Dominique Delbaere). Op 07/02 zaten er

3 te Nazareth (David Botteldoorn), op 21/02 eentje te Ronse (Luc Baekelandt) en op 23/02 ten slotte vlogen er 4 over Brakel (A Bogaerts).

Nog enkele interessante gegevens

In het Paddenbroek te Berchem en het rietveld van de Centrale te Ruien werden op verschillende tijdstippen de slaapplaatsen voor **Waterpiepers** geteld. De grootste groep werd daar gezien op 24/01 en telde minstens 250 exemplaren (Thijs Lietaer, Norbert Desmet).
Er werden deze winter opnieuw bijzonder veel **Blauwe kiekendieven** gezien, wat ook blijkt uit de waarnemingen: in de periode december tot en met februari kwamen maar liefst 146 waarnemingen van Blauwe kiekendieven binnen. Het grootste aantal betrof 24 exemplaren, waarvan 7 mannetjes en 17 in vrouwtjeskleed, op de slaapplaats in de Langemeersen te Petegem-aan-de-Schelde.

Dank aan alle waarnemers.

Moeilijke winter

Norbert Desmet

De winter was lang en redelijk hard. Benieuwd hoe o.a. padden, insecten en vogels dit zullen overleven. Voor de paddenoverzetten kan 2010 een jaar in mineur worden, sterfte door de vorst? En bij de broedvogels? Soorten als Boomklever hebben blijkbaar de winter goed overleefd, ze zijn in 't bos ongeveer even talrijk als verleden jaar, dank zij het goed notenjaar wellicht. Maar de soorten die geen beukennoten eten? We houden ons hart vast. IJsvogels? Een paar maal was alle water deze winter dichtgevroren en hoe overleven ze dan? Langs de Schelde en de Leie? Of langs een paar snelstromende beken die niet bevroren zijn en waar ook Waterpiepers en Grote gele kwikstaarten van profiteren. De waarnemingen waren schaars.

En dan Groene spechten en Kerkuilen, beide koudegevoelige soorten en dan nog met sneeuw er bovenop. In Nederland was er alvast grote sterfte van Kerkuilen, bij ons lijkt het minder erg of zijn er toch minder dood gevonden, maar het is dan ook een geheimzinnige soort. Ook de Groene spechten laten zich hier en daar weer horen. We zullen echter moeten afwachten wat het broedseizoen brengt en dan is het nog dikwijls koffiedik kijken als er geen cijfers van de vorige jaren bekend zijn. Broedvogeltellingen zullen dus hun nut bewijzen.

We pikken er een paar zeldzamere soorten uit: de Roerdomp, hier en daar te zien o.a. aan de grotere plassen Donk en de Callemoeie en het rietveld te Ruien. Mollen en muizen zijn dan vaak hun voedsel. Maar ook in het asiel in Geraardsbergen werd een onderkomen Roerdomp binnengebracht die al 14 dagen bij een bevroren vijvertje in een tuin overleefde… Het kan de genadeslag zijn voor deze in Europa overal sterk achteruitgaande soort. Wellicht door de aanhoudende sneeuw ten noorden van ons werd hij uit zijn vertrouwde gebieden daar verdreven, dikwijls met de dood tot gevolg. Ook het lijstje met

En dan de Groene spechten… foto: Paul Vandenbulcke

Houtsnippen op rare plaatsen is merkwaardig. Dikwijls op zoek naar dat beetje ontdooide grond om wat insecten of wormen te zoeken.
En dan de Winterkoningen, die door hun geringe kouderesistentie hun naam niet bepaald alle eer aandoen… en de lijsters. We hadden een ongelofelijke doortocht van Kramsvogels, duizenden over Vlaanderen op de vlucht voor de koude. Als die tot Frankrijk geraakten dan keren er zeker weinig terug want daar staan schiet- en vangklare Fransen klaar… Hier en daar werden er dood gevonden, net als een paar Grote lijsters helemaal vermagerd en uitgeput. En de gewone soorten? Mezen kunnen doorgaans rijkelijk overal met de vertrouwde vetbolletjes de winter doorkomen. Maar ook hier zijn er meerdere berichten dat de aantallen plaatselijk toch laag waren. Elders waren er dan weer grotere groepen. Ook Groenlingen, vroeger een zeldzame soort in de winter, waren op veel voederplaatsen te vinden, ze kennen dat blijkbaar nu, net als de Staartmezen. Vinken en Kepen waren niet zo talrijk als verleden jaar.
Zou de lente dan toch weer iets stiller worden?

Het broeikaseffect en wat we zelf kunnen doen

Filip en Gertjan Keirse

Het broeikaseffect.

In de maand december 2009 kwam de klimaattop van de Verenigde Naties (VN) te Kopenhagen regelmatig in het nieuws. Wat is er mis met ons klimaat, dat er in de wereld de laatste jaren verschillende conferenties daarrond zijn georganiseerd? Er wordt daarbij steevast over de opwarming van de aarde, het broeikaseffect en koolstofdioxide-concentraties gesproken.

Over het mechanisme dat verantwoordelijk is voor die opwarming is al veel gekend. In hoofdzaak komt het hierop neer: ons klimaat en ook de temperatuur op aarde wordt bepaald door de zogenaamde energiebalans van de aarde. Zij wordt enerzijds opgewarmd door de zonnestralen en anderzijds koelt zij af doordat ze warmtestralen naar de atmosfeer uitstraalt. Een gedeelte van die uitgestraalde warmtestralen wordt echter door bepaalde gassen in de atmosfeer vastgehouden. Wanneer de concentratie van die gassen te hoog wordt krijgen we een verstoring van de energiebalans en warmt de aarde op. Dit wordt het broeikaseffect genoemd. De belangrijkste broeikasgassen zijn waterdamp, koolstofdioxide, ozon, methaan en lachgas.

Wetenschappers zijn vandaag vrijwel unaniem van oordeel dat er een drastische beperking van de uitstoot van broeikasgassen nodig is om een te hoge opwarming alsnog te vermijden. Indien er wereldwijd geen maatregelen genomen worden om de broeikasgassenuitstoot te verminderen stevenen we af op een globale temperatuursstijging van 6° C op het einde van deze eeuw. In dit scenario smelt de Groenlandse ijskap volledig weg en stijgt het zeeniveau 7 meter. Ook de gevolgen voor landbouw en natuur kunnen vernietigend zijn: woestijnvorming en verdwijnen van soorten om maar dit te vernoemen. Wetenschappers adviseren dat een maximale opwarming van de aarde van 2° C t.o.v. de pré-industriële gemiddelde temperatuur nog 'veilig' is. Daarvoor moet er tegen 2020 een reductie van 40 % van de koolstofdioxide-uitstoot t.o.v. 1990 gerealiseerd worden.

Hoe regeringen en industriële sectoren moeten handelen om de opwarming te beheersen, daarover bestaat veel wetenschappelijke maar minder politieke eensgezindheid. Politieke en economische factoren en kortzichtig winstbejag bepalen nog altijd grotendeels de agenda.

Wat kunnen we zelf doen

Voor meander willen we hier de nadruk leggen op wat we zelf kunnen doen, in ons dagelijks handelen.

Er bestaat een handige koolstofdioxide-meter, dit is een rekenmodule die u in staat stelt om uw koolstofdioxide-uitstoot te berekenen, en die u kan helpen een idee te hebben van de ordegrootte van uw huidige koolstofdioxide-emissies. Zie http://www.lne.be/themas/klimaatverandering/CO_2-meter.

Om anderzijds te ontdekken hoeveel koolstofdioxide u kunt besparen door een selectie van éénvoudige maatregelen, kan u gebruik maken van deze (door de Europese Unie opgestelde) rekenmodule, zie http://www.mycarbonfootprint.eu/index.cfm?language=nl.

Welke zijn de concrete maatregelen om uw koolstofdioxide-uitstoot te verminderen?

1. De auto

Het autoverkeer was in 2008 verantwoordelijk voor 20% van de uitstoot van broeikasgassen in Vlaanderen. Volgende maatregelen kun je nemen om de koolstofdioxide-emissie te beperken:

- Gebruik een auto die zuinig in brandstofverbruik is.
- Gebruik een auto die weinig koolstofdioxide uitstoot. De meeste nieuwe milieuvriendelijke wagens produceren rond de 100 g koolstofdioxide per km. Een andere optie is een hybridewagen (= deels op benzine, deels op elektriciteit) of een elektrische wagen (op 'groene' elektriciteit uiteraard).
- Beperk het gebruik van de auto. Neem bijvoorbeeld de fiets voor kleine afstanden tot 5 km. Of spreek voor het vervoer naar school eens af met de buren. Of neem het openbaar vervoer voor langere afstanden.
- Neem een rustige rijstijl aan (minder snel optrekken, het gaspedaal vlugger lossen bij naderend rood

verkeerslicht, op de snelweg rijden met een snelheid van 100 km/u i.p.v. 120 km/u, ...).

• Eén auto niet meer gebruiken betekent gemiddeld een jaarlijkse besparing van 4000 kg koolstofdioxide.

• Controleer regelmatig de bandenspanning. Is die te laag, dan verbruikt je wagen meer brandstof.

2. Isoleren

• Een goede isolatie van de vloer, de muren en het dak van je woning maken dat je voor de verwarming tot 50 % minder gas, aardolie of elektriciteit moet verbruiken.

• Enkele beglazing vervangen door dubbele of hoogrendementsbeglazing.

• Isolatie van verwarmingsleidingen of leidingen voor sanitair warm water.

3. Gebouwenverwarming: verantwoordelijk voor 21 % van de uitstoot van broeikasgassen in Vlaanderen

• Bij verwarming op aardgas of stookolie een condensatieketel gebruiken.

• Gebruik een warmtepomp. Een warmtepomp haalt de warmte uit een warmtebron (water, grond, lucht) en geeft die warmte op een hogere temperatuur af aan het verwarmingssysteem.

• Verwarm eens 1 of 2 °C minder en draag dikkere kleren. Dit kan al een besparing van 10 % leveren.

• Gebruik een programmeerbare thermostaat.

• Plaats individuele thermostatische knoppen per radiator.

4. Sanitair warm water

• Een zonneboiler zet de zonnestraling om in warmte en geeft die af aan een voorraadvat met water.

• Een spaardoucheknop verbruikt 40 % minder water en energie dan een gewone doucheknop.

• Sta niet te lang onder de douche.

5. Fotovoltaïsche zonnepanelen

Deze panelen produceren elektriciteit op een milieuvriendelijke manier. Hierbij wordt licht door zonnecellen in elektriciteit omgezet.

6. Elektrische toestellen

Vervang je oude elektrische toestellen (koelkast, diepvriezer, wasmachine, droogkast, vaatwasser) door nieuwe met een laag energieverbruik. De mate van zuinigheid van de toestellen wordt aangegeven door een A-label. A+ toestellen zijn reeds zuinig, A+++ toestellen verbruiken het minst.

Verwijder tijdig de ijslaag in een diepvriezer want een ijslaag verlaagt het isolerend vermogen van uw diepvriezerwand.

Was op zo laag mogelijke temperaturen. Gebruik daarvoor wasmiddelen die even doeltreffend zijn op lage temperaturen.

7. Elektrische apparaten niet in stand-by laten staan

Sommige toestellen als televisies, stereoketens, modems en adapters verbruiken nog altijd een klein beetje stroom, zelfs als die niet worden gebruikt. Dit sluipverbruik kan vlug 5 % van je elektriciteitsverbruik bedragen. Een verdeelstekker met een aan/uitknop kan dit sluipverbruik tegengaan.

8. Verlichting

Gloeilampen vervangen door spaarlampen of LED-lampen. Spaarlampen verbruiken 5 keer minder en LED-lampen zelfs tot 10 keer minder dan gloeilampen.

9. Minder vleesproducten consumeren en meer streekproducten eten

• De vleesindustrie is verantwoordelijk voor 18 % van de uitstoot van broeikasgassen. Een grote bron van methaan is de veeteelt. Methaan komt vrij uit de magen van herkauwers, zoals koeien.

• Groenten, vlees, fruit en aardappelen leggen gemiddeld 3 à 4000 km af voordat ze op je bord belanden. Denk bijvoorbeeld aan een kiwi uit Nieuw-Zeeland. Door seizoensgebonden groenten en fruit uit eigen streek te consumeren verlaag je de koolstofdioxide-uitstoot jaarlijks met 2250 kg.

Proficiat

Roger De Cuyper, destijds medeoprichter van Wielewaal Schelde-Leie, en zijn echtgenote Angèle Vandevelde namen na 26 jaar in rusthuis Sint-Petrus (Kruishoutem) afscheid als actieve vrijwilligers. Ze werden daarvoor gehuldigd op 18-01-2010.

Vlindergids opnieuw beschikbaar

De Vlindergids van Tolman & Lewington is eindelijk weer verkrijgbaar. De Nederlandse vertaling editie 2010 ligt vanaf maart in de Natuurpuntwinkel. Ledenprijs: 27,00 EUR, normaal 29,95 EUR.

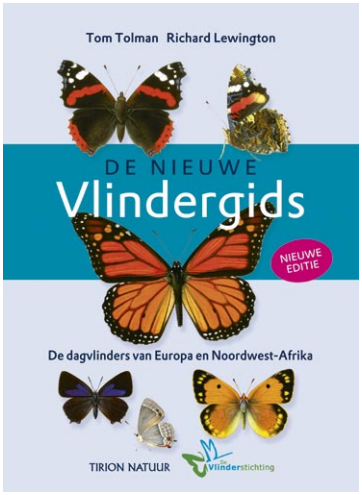

Compleet geactualiseerd en in een nieuwe uitvoering beschrijft deze gids alle Europese soorten met info over taxonomie, verspreiding, vliegtijd, variatie, biotoop, gedrag en levensloop. Onmisbaar voor iedere vlinderliefhebber.

- Compleet geactualiseerd standaardwerk;
- Beschrijft alle soorten van Europa;
- Meer dan 2000 schitterende illustraties;
- In samenwerking met De Vlinderstichting;

Het boek is verkrijgbaar bij Natuurpunt en ook in BioShop 'De Zonnebloem' te Oudenaarde aan de gewone korting van -10 % of gelijk aan de ledenprijs bij Natuurpunt.

Soorten tellen in het jaar van de biodiversiteit

Samen met jou willen we zoveel mogelijk soorten inventariseren tijdens het weekend van de biodiversiteit op 22 en 23 mei 2010

Als één van de belangrijkste natuurbewegingen in Vlaanderen kan Natuurpunt tijdens het jaar van de biodiversiteit niet aan de zijlijn staan toekijken. Zoals je weet, hebben te weinig mensen in Vlaanderen een idee van onze rijke biodiversiteit. Onbekend is onbemind: nog minder mensen weten hoe belangrijk het is om de achteruitgang van onze biodiversiteit te stoppen.

Natuurpunt zet in 2010 alles op alles om het brede publiek te sensibiliseren over het belang van biodiversiteit. In 2010 eindigt de campagne 'countdown 2010' en valt de internationale dag van de biodiversiteit op een zaterdag: 22 mei 2010. Biodiversiteit is belangrijk en verdient elke dag de nodige aandacht. Maar tijdens het weekend van 22 en 23 mei 2010 wil Natuurpunt de 55 000 soorten die in België voorkomen letterlijk en figuurlijk in de bloemetjes zetten. Bovendien willen we duidelijk maken dat we onze kennis over de biodiversiteit voor een groot deel aan mensen zoals jij te danken hebben: vrijwilligers.

We doen dit met de campagne 'tel mee tot 2010'. Doel is om tijdens het weekend van de biodiversiteit minstens 2010 waargenomen soorten in te geven op een nationale teller. Deze teller is gekoppeld aan www.waarnemingen.be.

Je kan helpen door zoveel mogelijk soorten bij u thuis te zoeken en door te geven of u kan zich aansluiten bij de soortenzoektochten in het Burreken en Bos t'Ename.

In het Burreken wordt afgesproken **zaterdag 22 mei om 21u30** ter hoogte van de Bramentuin, Ganzenberg, Schorisse (Maarkedal) om zoveel mogelijk **nachtvlinders** te zoeken en **zondag 23 mei van 14u tot 17u** op de zelfde plaats om **dagvlinders** te zoeken. Meer info bij ronnydeclercq@pandora.be, 055/45 63 42.

Oranjetip *foto: Lucien Van Den Daele*

In **Bos t'Ename** wordt om **9u** afgesproken aan de kerk van Ename om vooral zoveel mogelijk **plantensoorten** te zoeken. Meer info bij guido.tack1@telenet.be, 055/30.25.89 of 0474/90.02.30.

Wil je andere soorten zoeken in Bos t'Ename, geef dan een seintje aan pieterblonde@hotmail.com, 0488/362 279.

Biodiversietuintje

Eddy Vervynck

Ik woon in een wijk waar gras hoogtij viert, in een verkaveling waar vroeger 'wilde' natuur was. Als kersverse natuurgids vond ik het mijn plicht om op korte termijn mijn bijdrage te leveren voor het verhogen van mijn *biodiversietuintje*. Misschien een druppel op een hete plaat, maar wel een druppel die de ogen doet opengaan bij sommige wijkgenoten. En als de helft van alle Vlamingen een druppel meedruppelt komen we toch aan enkele extra hectaren diversiteit.

Ik ben gestopt met het gazon bemesten en verticuteren, laat het mos maar groeien... Algauw duiken de eerste kruiden op, ook de paddenstoelen in de herfst rukken op. Een ander stuk wordt omgespit en omgetoverd tot vlindertuin: Beemdkroon, Hemelsleutel, Bergamotplant, Kattenkruid, Groot hoefblad, Longkruid, Koninginnekruid, Vlinderstruik, Lavendel St-Janskruid, Duizendblad, Dille en Gele kamille. Het ene al meer 'in de was' dan het andere. Cavia's nemen nu ook een deel van de grasmaaier over, wat op veel bijval kan rekenen. Deze beestjes met hoog aaibaarheidgehalte roepen vragen op, vragen die ik graag beantwoord. Het doel heiligt de middelen. Het bordje 'zonder is gezonder' roept dan weer andere vragen op bij buurtbewoners, opnieuw dialoog. De achterban groeit, het draagvlak ook. Volwassenen en kinderen in natuur doen interesseren, en doen nadenken daarover, dat is onze taak!

Op korte termijn zie ik meer en meer leven in onze tuin en dat geeft voldoening. Nestkastjes, groententuin, echte stalmest, natuurlijke houtwal, een Zomereik... Ik moet stoppen want mijn tuin staat vol... en mijn blad ook...

Maar ik wou ook iets voor de amfibieën doen en heb dan een vijvertje gegraven met een mooie glooiende helling, zoals het hoort. De afboording is gemaakt van gerecycleerd materiaal, de omheining van kastanjehout. Folie erin en klaar is kees. Al heel vlug wordt het vijvertje bewoond door Schaatsenrijders, larven, en ander klein grut. Dat klein grut is interessant om ons klein grut wakker te schudden; kinderen komen in ons tuintje 'beestjes' zoeken, en vinden zowaar een Tijgerspin! Deze waarneming wordt op school besproken, en een klasje bezoekt onze 'lochting'. Het treintje is vertrokken.

Paddenstoel van de maand: Waaiertje

In principe kan je het Waaiertje het hele jaar door vinden, vandaar dat we hem soort van de maand maart maken in een paddenstoelarmere maand. Het Waaiertje (*Schizophyllum commune*) is wellicht de meest verspreide zwam ter wereld, enkel in Antartica ontbreekt hij. Wie dit mooie zwammetje nog nooit gezien had, moet maar eens rond beginnen neuzen tussen dode takken in het bos. Op loofhout, vooral op Beuk en op zonnige standplaatsen maak je veel kans. Het Waaiertje behoorde tot de '60 gemakkelijk herkenbare soorten' en is dus onmiskenbaar. Het waaiervormige vruchtlichaam is bovenaan bedekt met grijswit dons en onderaan zie je de gespleten plaatjes. En wist je dat het Waaiertje 28.000 verschillende geslachten heeft?

...onderaan zie je de gespleten plaatjes
foto: Gerard Mornie

Broedende kat?

Marie-Christine Gottigny

Hallo Meander: eigenlijk had ik al maanden geleden het volgende kunnen melden. Niet wereldschokkend, maar misschien leuk om te publiceren?

Hoofdstuk 1. Vorige lente heeft een koppel Houtduiven gebroed in een oude vlierstruik, op circa 2 m hoogte: niks speciaals... Er vloog één jong uit.

Hoofdstuk 2. Rond half juli is een prachtige donkerbruine dikharige kattin bij ons gearriveerd, graatmager, duidelijk gedumpt. We lieten ons hart spreken en gaven haar te eten, plus we lieten ze sterilizeren: ook al niks bijzonders.

Hoofdstuk 3. Begin september was ik in de tuin aan het werk in de buurt van die vlierstruik. En wat zag ik in dat houtduivennest? Daar lag 'onze' kattin in te slapen! Dat deed ze meerdere malen. Ik heb er geen foto van, het zou moeilijk geweest zijn want er stonden natuurlijk nog bladeren op de vlierstruik.
Vraag: heeft iemand al eens een kat in een vogelnest zien slapen?

Overigens: begin maart vond ik in onze tuin een gave maar dode vleermuis; waarschijnlijk een bruine Grootoorvleermuis.
En verder: ook deze winter kreeg onze tuin regelmatig het bezoek van een Boomkruiper. Onze bomen zijn (meer dan) 40 jaar oud. En nog: ook deze winter zag ik een paar keren de Grote gele kwikstaart vliegen rond en in ondiepe beekjes in Moregem.
En terwijl ik toch bezig ben: deze winter en laatst begin maart zag ik een Slechtvalk overvliegen hetzij in Moregem hetzij tussen Moregem en Bevere-dorp.
Deze vier waarnemingen werden gemeld aan waarnemingen.be

Vogelopvangcentrum

Het vogelopvangcentrum van Lierde is verhuisd naar Geraardsbergen. Dat brengt veel werk mee en toch moeten de activiteiten ondertussen doorgaan. Een team vrijwilligers en de steun van Vogelbescherming Vlaanderen zorgt daarvoor. We pikken even in op hun werk in 2009. De nestjongen opvangen is een groot en zeer tijdrovend deel van het werk in het centrum. Niet minder dan 150 jongen werden binnengebracht gaande van jonge Eekhoorns tot natuurlijk de schouwverstoppende Kauwen… De aanschaf van couveuses heeft veel nestjongen het leven gered.

Er werden 36 dag- en nachtroofvogels opgevangen met als speciale gasten een Bruine kiekendief en een Slechtvalk, beiden ook weer losgelaten. Gekweekte roofvogels na de Harry Potterrage blijven komen en vragen veel tijd om ze in goede staat weer vrij te laten. Onder de verhalen rond de 130 exoten zitten er blijkbaar een paar pikante waaronder een hysterische vrouw en een Kousebandslang en gedumpte Grasparkieten in het Raspaillebos… En dan zijn er nog de in beslag genomen 223 dieren en een eend doorboord met een pijl die een hele zoekactie op gang bracht. Een overwinterende Koekoek herstelt heel goed van een dubbele breuk. En dan kwam er de winter met veel werk. Uitschieters daarbij zijn een Fuut en een Roerdomp, waarbij dan ook veeartsen ter hulp komen. Mooi werk ten dienste van de natuur!

...uitschieters daarbij zijn een Fuut...
foto: Gilbert De Ghesquière

We geven graag Nancy en Filip hun gegevens mee: voc.geraardsbergen-lierde@vogelbescherming.be
Hoge Buizemont 211, 9500 Geraardsbergen. Filip Berlengee 0475/25.40.75, Nancy Van Liefferinge 0478/88.47.74.
U kan lid worden door 7,5 EUR te storten (15 EUR steunend lid) op 001-4121172-09.

Grondwater bedreigd: verscherpte aanpak van pesticiden nodig

Sinds 2005 voert de VMM (Vlaamse Milieu Maatschappij) halfjaarlijks een pesticidenonderzoek uit op circa 440 putten van het freatisch grondwatermeetnet, gespreid over het landbouwgebied van heel Vlaanderen.

Uit het grote aanbod aan gewasbeschermingsmiddelen werden 11 stoffen en/of hun metabolieten geselecteerd die op grote schaal toegepast worden en die potentieel gemakkelijk het grondwaterniveau kunnen bereiken.

Uit de meetgegevens van 2008 blijkt dat het grondwater van slechts 22 procent van de meetplaatsen vrij is van pesticiden of metabolieten. Op meer dan 30 procent van de meetlocaties worden overschrijdingen vastgesteld van de maximaal toelaatbare concentratie op parameterniveau van 0,1 µg per liter (kaderrichtlijn Water, drinkwater). Voor 13 procent van de meetlocaties ligt de overschrijding zelfs boven de parametergroepsnorm van 0.5 µg per liter.

Gezien de kortetermijn meetreeksen en mogelijke seizoengebonden effecten, is voorzichtigheid geboden bij de interpretatie van trends. Toch steeg het aantal vastgestelde overschrijdingen sinds 2006 met bijna 5 procent. Ook het aantal meetplaatsen waar geen pesticidenresten worden gemeten, verminderde met ruim 12 procent. Vooral bentazon wordt aangetroffen, gevolgd door de metaboliet desethylatrazine en het pesticide (s)-metolachloor. Bentazon en het moederproduct atrazine werden ondertussen grotendeels van de markt gehaald, zodat op lange termijn het aantal detecties wellicht zal verminderen.

Weigering Milieuvergunning

De Oost-Vlaamse deputatie weigert een milieuvergunning voor de stort- en opslagplaats voor uitgegraven bodem-, bagger- en ruimingspecie in Louise Marie (Ronse)

'Milieufront Omer Wattez vzw', 'Natuurpunt vzw' en 'Louise Marie tegen asbest vzw' reageren verheugd op de beslissing van de Oost-Vlaamse deputatie om de NV OB&D geen nieuwe milieuvergunning toe te kennen voor de uitbating van een stort- en opslagplaats voor bodem, bagger- en ruimingspecie.

De deputatie haalt in haar argumentering een hele waslijst van redenen aan waarom een stortplaats van dergelijke omvang en inhoud niet thuis hoort vlakbij het waardevolle Muziekbos en nabij enkele woonzones. Met deze argumentatie volgt ze de bezwaarschriften van MOW vzw, Natuurpunt vzw, Louise Marie tegen asbest vzw en heel wat buurtbewoners.

Het ingediende dossier van de NV OB&D bleek bovendien niet volledig en het bevatte heel wat tegenstrijdigheden. Bovendien bleek er volgens OVAM helemaal geen noodzaak te bestaan om een nieuwe stortplaats van deze categorie in te richten. Er is immers voldoende capaciteit voorhanden op de bestaande stortplaatsen.

Dat de deputatie deze beslissing heeft genomen is een opsteker voor de hele buurt. Dit lijkt een krachtige boodschap te zijn voor bedrijven als de NV OB&D dat bepaalde activiteiten niet thuis horen in de open ruimte.

Dieren onder de wielen

Met een geschatte 4 miljoen slachtoffers per jaar is het verkeer de belangrijkste onnatuurlijke doodsoorzaak van vogels, zoogdieren en amfibieën. Hoeveel en welke dieren precies omkomen en waar de grootste knelpunten zitten: op die vragen wil het project 'Dieren onder wielen' een antwoord geven. De Vlaamse overheid, Natuurpunt en Vogelbescherming Vlaanderen vragen aan iedereen die op de weg een dood of een gewond dier vindt, dit te melden op de website. Met deze informatie wil de Vlaamse overheid verkeersassen veiliger maken, zowel voor mensen als voor dieren.

Melden kan op www.dierenonderdewielen.be

Limoniet is uit

Het heeft wel een tijdje geduurd maar de Limoniet van 2009 is uit, 86 blz interessante wat dieper gaande artikels die in onze Meander niet kunnen wegens te groot of te gespecialiseerd. Het gaat o.a. over dagvlinders en natuurbeheer aan de hand van ervaringen uit Bos t'Ename, aangevuld met veel gegevens uit andere gebieden. Verdere artikels gaan over landslakken in Bos t'Ename, libellen in het paddenbroek, hydrologische en vegetatiekundige verkenning van de Zeverenbeekvallei te Deinze en de Kerkuil in de regio Vlaamse Ardennen. Ook Rivierfonteinkruid in de Leievallei te Deinze, het memorabele trekvlinderjaar 2009 en zeldzame nachtvlinders in de Vlaamse Ardennen geven een goede inkijk op deze niet alledaagse soorten en fenomenen. De sprokkels gaan over een dode Grauwe kiekendief te Eine met Duitse roots, Roodschildkever in de Vlaamse Ardennen, de Klimopbij in Oudenaarde en een oproep naar waarnemingen van de Roodplaathoutzwam, een soort die zich aan het uitbreiden is.
Limoniet is een beetje de uitbreiding van onze Meander. Er wordt ten andere ook meermaals naar verwezen o.a. bij de Grauwe kiekendief en bij basisinformatie over Ree.
Abonneren dus zou ik zeggen, 8 EUR per jaar voor NP-leden, rek. 891-2540884-76 van Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*.

Dag van de Aarde: zondag 25 april 2010
Fietszoektocht doorheen Deinze en Machelen

We fietsen 20 km langs veilige wegen, stoppen nu en dan eens om een vraag op te lossen. Cultuurhistorische weetjes en aandacht voor de resterende natuur, dat zijn de ingrediënten voor de **Dag van de Aarde** die opnieuw in Deinze en Machelen wordt georganiseerd. Centraal hierbij staan de **trage wegen**, waarvan wij er meerdere aandoen. Deinze als Zulte zijn momenteel bezig met de herwaardering van deze wegen. Wij willen hen hierbij een duwtje in de rug geven en aantonen dat deze herwaardering meer dan verdiend is. Het thema '**biodiversiteit**' wordt ook niet uit het oog verloren.

Wij vertrekken aan het **Brielpaviljoen** (aan de ingang van de Brielmeersen) **tussen 13 en 14u**. Prijsuitreiking om 17u30. Terzelfdertijd loopt er in dit zaaltje een tentoonstelling van tapijtjes, door de kinderen geweven met katoenrestjes. Dit zijn de resultaten van het project van Wieg tot Wieg van Milieufront Omer Wattez in het kader van hergebruik van afval. 4 lagere scholen in Deinze werkten hieraan mee. Meer info vind je in de kalender of via www.milieufrontomerwattez.be

2 8ste jaargang nr. 2 april-mei-juni 2010
afgiftekantoor Gent X - erkenning P203773

België-Belgique
PB GENT X
3/0450

Meander

driemaandelijks tijdschrift van vzw Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*
v.u. A. Benoot - Y. Moerman Gampelaeredreef 67 9800 Deinze tel. 09/386.38.95

Wilde hyacint Geert De Soete

Zeverenbeek Yve Steyaert

Klein hoefblad Johan Cosijn

Vlaamse Ardennendag: zondag 11 april van 14 tot 17u30 in het Kasteel van Lilare, Kasteeldreef 2, Sint-Maria-Oudenhove (Brakel)
Zie ook www.vlaamseardennendag.be